

Беларусь – Узбекістан: яшчэ больш кропак судакранання

▲ Народны фальклорны ансамбль "Блізнянка" Сільніцкага СДК на выставе ў рамках І Беларуска-узбекскага жаночага бізнес-форуму

KULTURA-INFO.BY

Мюзікл-эскапада,
опера ды балет.
Чым адметны новы сезон?
Тэатральнае закуліссе

10

Беларусьфільм

Сэнс жыцця ў каханні?
Нацыянальны праект,
праэмерныя паказы.
Паспейце набіць квіток

3

Хто да нас едзе з Казахстана і што вязуць госці?
Рыхтуемся да Фестывалю мастацтваў беларусаў свету

5

Фота: president.gov.by

Пачынаючы размову, Прэзідэнт Беларусі заўважыў, што шпірашні візіт парламенцкай дэлегацыі Узбекістана праходзіць у год 30-годдзя Устапаўлення дыпламатычных адносін паміж краінамі.

— Намала зроблена, але ёсць куды імкнуцца ў гэты няпросты час, калі ў міжнародных адносінах мы знаходзімся на разломе, — ахарактарызаваў узровень супрацоўніцтва Аляксандр Лукашэнка. Паводле яго слоў, Беларусь гатовая развіваць адносіны і дзейнічаць любымі тэхналогіямі.

— Мы вазьмем будзень будзень падтрымліваць, таму што ваш курс на міралюбнасць, на дружалюбныя адносіны з суседзямі ў нашым краінамі — гэта і наш курс, — падкрэсліў

Аляксандр Лукашэнка. Прэзідэнт лічыць, што сваю ролю ў развіцці адносін дзвюх краін адыграе Беларуская-узбекская жаночы бізнес-форум, які праходзіць з 4 па 7 верасня ў Мінску.

— Я вельмі хацеў бы, каб мы перайшлі да рэінальнага супрацоўніцтва (як з Расійскай Федэрацыяй, вопыт ужо ёсць), асновай якога з’яўляецца эканоміка. Для нас гэта важная, для Узбекістана — яшчэ важкія з пункту гледжання тэхналогій. Пачынаючы ўжо не з трэцяга гандлю, а ўжо з капітальнага прадпрыемстваў, пераносім нашы тэхналогіі ва Узбекістан — для нас гэта было б вельмі шкава. Мы гатовы ў гэтым напрамку абсалютна адкрыта прапавіць, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржаў звярнуў увагу, што ў Беларусі вельмі шэрапа ставіцца да Узбекістана і ўзбекаў, якія падобна іхнаму да беларусаў у галоўным: гэта вельмі працавітыя людзі, якія даваліся ў сваёй гісторыі пераадолець многія выпрабаванні.

Гэта і наш курс

Курс на міралюбнасць — галоўнае, што аб’ядноўвае Беларусь і Узбекістан. Ёсць і шмат іншых агульных падыходаў. Аб гэтым ішла гаворка падчас сустрэчы Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка са Старшынёй Сената Аліі Махліса Узбекістана Танзілой Нарбаевай 5 верасня.

На нарадзе

Апаратная нарада міністра Анатоля Маркевіча з начальнікамі ўрадаў рэспублікі і дэлегацыі Міністэрства культуры адбылася 5 верасня. Дзевяцючы асобам вілазавузі ў пасаджэнні таксама паўдзельнічалі кіраўнікі ўпраўленняў культуры абласных выканаўчых камітэтаў і горада Мінска.

Першым пытаннем разглядалі вынікі падрыхтоўкі ведамасных устаноў адукацыі да новага навуцальнага года. Міністр акцэнтаваў увагу на тым, што часам рэгіён рэпартажуе пра недахопы, а пазней высвятляюцца недахопы. Гэта недапушчальна. Таму кіраўнік галіны анансаву выбарачна паўротныя праверкі. Пры гэтым асабліва увага будзе нададзена стыдыёнам, гульнявым пляцоўкам, арганізацыі харчавання і ўмовам працягвання ў інтэгратах.

Былі заслушаныя справаздачы па нарматворчай дзейнасці ведамства. У прыватнасці, размова ішла пра пытанні дзяржаўнай падтрымкі сферы культуры, парадку рэгістрацыі ў Рэспубліку арганізацый культуры-відоўшчых мерапрыемстваў, шэраг іншых дакументаў.

Асобную увагу міністр надаў пытанню арганізацыі падаткі на ведамасныя СМІ ў падначаленых устаноў. Ён падкрэсліў: “Газета «Культура» і часопіс «Мастацтва» павінны быць у кожнай установе, у кожнай бібліятэцы, у кожным клубе і музеі”.

Таксама на нарадзе былі разгледжаны пытанні кадрвай палітыкі ў сферы культуры.

Дзеля падтрымкі тэатраў

31 студзеня 2024 года змяняюцца падыходы да фінансавання дзейнасці дзяржаўных тэатраў.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 31 жніўня падпісаў Указ № 275 “Аб падтрымцы асобных дзяржаўных арганізацый культуры”. У апаведнасці з дакументам фінансаванне расходаў са сродкаў бюджэту і ўласных сродкаў тэатраў будзе ажыццяўляцца ў прапорцыях 60/40

адпаведна пры стварэнні новых паэтавоў і правядзенні гастролей, а таксама аплаце камунальных паслуг і эксплуатацыйных расходаў, выплаце заробачнай палаты.

Влучныя капацыяны рамонт, накіраваны на пашырэнне і іншых асноўных сродкаў будучы ажыццяўляцца ў поўным аб’ёме за кошт бюджэтных сродкаў. Прадстаўленая магчымасць накіравання сродкаў бязвыплатна (спонсерак) дапамогі на выплату ўзнагароджанню работнікам дзяржаўных арганізацый культуры арыентавана на пашырэнне механізму сацыяльнай падтрымкі штатных працоўнікаў і павелічэння іх матывацыі.

Рэалізацыя норм Указа павінна становаць паўпываць на ўдасканальне рэпертуарнай палітыкі, актывізацыю творчай актывнасці і гастрольнай дзейнасці.

Пералічаныя падыходы ўступяць у сілу з 1 студзеня і будучы дзейнічаць да канца 2024 года.

Рэалізацыя норм Указа павінна становаць паўпываць на ўдасканальне рэпертуарнай палітыкі, актывізацыю творчай актывнасці і гастрольнай дзейнасці.

Пералічаныя падыходы ўступяць у сілу з 1 студзеня і будучы дзейнічаць да канца 2024 года.

Хараства разнастайнасці

Рэспубліканскі фестываль нацыянальных культур, які стаў сімвалам сярброўства і згоды на беларускую зямлі, пачынае новую старонку сваёй гісторыі. Урачыстае свята адкрыцця адбудзецца заўтра ў сталічнай рагушы.

Апоўдні ў Верхнім горадзе пачнецца канцэртная праграма, падчас якой прадстаўнікі дзясяпар прэзентуюць яркія нумары з нацыянальнымі калярытам. Таксама выступяць Дзяржаўны акадэмічны ансамбль тана, Нацыянальны акадэмічны народны хор імя Г.Т. Штовца, спевак Анатоль Коласаў і Ганна Балагва, адмысловы госьць з Санкт-Пецярбурга — эстонскі фальклорны гурт Neevo.

Побач з галоўнай сізагой разгорнецца маштабная выстава, дзе са сваімі культурнымі набыткамі наведвальнік пазнаёмяць прадстаўнікі 24 нацыянальнасцей, што пражываюць у нашай краіне. Гасіяям прапаноўць прымераць традыцыйныя строі і пацаставіцца разнастайнымі прысмакамі.

На адной мове

Галоўнай падзеяй тыдня стаў Першы беларуска-узбекі жаночы бізнес-форум, што праходзіць з 4 па 7 верасня ў Мінску. Парламенцкая дэлегацыя, бізнес-супольнасць і прадстаўнікі буйных прадпрыемстваў — калі сёння гэсцей, прыехалі, каб пазнаёміцца з эканамічным і культурным патэнцыялам Беларусі для далейшага ўзаемадзеяння ў самых розных сферах. На пленарным пасаджэнні сабраліся каля 500 удзельнікаў, агулам жа мерапрыемства аб’яднала амаль тысячу чалавек.

Калі трапа самалёта гэсцей сустракала старшыня Савета Рэспублікі Наталія Качанова. Разам са спікерам верхняй палаты Парламента дэлегацыя Узбекістана ўсклала кветкі да мадэнта на плошчы Перамогі, пасля чаго накіраваліся ў Беларусі дзяржаўныя педагогічны ўніверсітэт імя Максіма Танка, дзе абмеркавалі пытанні развіцця сістэмы адукацыі з акцэнтам на інклюзію.

ЖАНЧЫНЫ Ў БІЗНЕСЕ

У складзе урадавай дэлегацыі з Узбекістана на чале са старшынёй Сената Узбекістана Танзілой Нарбаевай — члены сената і прадстаўніцы бізнес-кодаў, ад дзёкай прамысловасці да будаўніцтва і сельскай гаспадаркі.

Ключавое мерапрыемства форуму — пленарнае пасаджэнне “Жанчыны ў бізнесе — патэнцыял для развіцця дзелавага супрацоўніцтва Беларусі і Узбекістана” — адбылося 6 верасня.

Па выніках гэтай сустрэчы падпісана заява, якая падкрэслівае важнасць развіцця бізнес-сувязей паміж дзвюма краінамі.

КУЛЬТУРНЫ ПАТЭНЦЫЯЛ

У Вялікім тэатры Беларусі 5 верасня адбылася секцыя форуму “Культура і турызм — патэнцыял узаемных кантактаў” з удзелам міністра культуры Рэспублікі Беларусь Анатоля Маркевіча, члена Пастаяннай камісіі Саве-

та Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Тацяны Абель, генеральнага дырэктара Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Кашырыны Дулавай, генеральнага дырэктара Нацыянальнага мастацкага музея Ганны Конавай, рэктара Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Алёны Куракінай ды іншых. Прагучалі выступы на тэмы рэалізацыі сумесных культурных праектаў у галіне тэатральнага і музычнага мастацтва, развіцця культурына і падзейнага турызму на базе старажытных гістарычных цэнтраў Беларусі і экспертаў адукацыйных паслуг.

ЖАДАНЫЯ ГОСЦІ

З прывітальным словам да ўдзельнікаў секцыі звярнуў міністр культуры Рэспублікі Беларусь Анатоля Маркевіч: “Вельмі прыемна, што першы беларуска-узбекі жаночы бізнес-форум праходзіць менавіта ў сэрцы нашай краіны, у горадзе-героі Мінску. Хацеў бы пажадаць удзельнікам форуму добрага настрою і плённага працы! Я абсалютна ўпэўнены, што падчас нашай размовы, абмену думкамі, мы зноўмем яшчэ больш кроўк сударанна ў працы, якія дазвояць глыбей даведацца пра традыцыі нашых народаў і вывеліць рэспублікі на больш якасны ўзровень”.

Міністр культуры Анатоля Маркевіч з удзельніцамі жаночага бізнес-форуму ў Вялікім тэатры

У ходзе асветлення тэмы культурна-гуманітарнага супрацоўніцтва паміж Рэспублікай Беларусі і Рэспублікай Узбекістан, міністр культуры адзначыў, што Узбекіскае выканаўчае жаданія госці і ўдзельнікі самых прэстыжных фестываляў і конкурсаў, акцэнтаваўшы ўвагу на Міжнародным фестывалі мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”, кінафестывалях, гастрольных творчых калектываў у рамках Дзён культуры, супрацоўніцтве ў сферы адукацыі і навуцы. У мінудым годзе быў выпушчаны сумесны беларуска-узбекіскі фільм “Узбечка”, сёлет чакаецца прэм’ера фільма “Казбек”, выдуча сумеснай зымкі дакументальнага фільма “Якуб Колас: кніга ташкентскага быцця”.

Стойчы слухала зала песню “Если бы камни могли говорить”. Пранікнёна-цічымлівае выкананне яе народнымі артыстамі Беларусі Станіславам Трыфанавым і юніямі артыстамі прымушча гледачоў вышрапціць слёзы. Словы “Белавежскія пушчы” ведаў, бажы, кожны і спаваў яе разам з артыстамі ансамбля “Песняры”. А гэзкіт песні “Добрая люда” ў выкананні народнага артыста Беларусі Анатоля Ярмоленкі быў зразумелы і без перакладу.

ПУНКТЫ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Агулам у рамках форуму праійшло шэсць секцыйных пасаджэнняў, на якіх былі вызначаны пункты супрацоўніцтва дзвюх народаў. Між іншага, былі разгледжаны ўмаўняванне і пашырэнне супрацоўніцтва Беларусі і Узбекістана ў сферы лёгкай прамысловасці і фармацэўтыкі, навуцы і адукацыі, культуры і турызму, будзе падпісана каля дзвядцяті пагадненняў і мемарандумаў аб супрацоўніцтве. Таксама ўдалося наладзіць сувязі між маладзёжнымі арганізацыямі і грамадскімі аб’яднаннямі жанчын Беларусі і Узбекістана.

ДА КОЖНАГА СЭРЦА

Гада-канцэрт майстроў мастацтваў Беларусі для ўдзельнікаў Першага беларуска-узбекскага жаночага форуму адбыўся ў Вялікім тэатры Беларусі 5 верасня. Мова музыкі дайшла да кожнага сэрца. Авацыі суправаджалі

Канцэрт ў Вялікім тэатры

Рэспубліканская прэм’ера

Галоўную кінапрэм’еру года Нацыянальнай студыі “Беларусьфільм” — мастацкую стужку “На другім беразе” — прадставяць глядачам напярэдадні Дня народнага адзіства.

Дзёнае фільма разгортваецца ў 1925-м: паля мінска Рыхскага лагавору заходзіна частка Беларусі апынулася пад уладай палікаў, якія імкнуліся правесці хуткі працэс асіміляцыі, выкарніць на захопленых тэрыторыях беларускую культуру, мову, праваслаўную веру. Карціна раснавае аб тым, які важна берачы роліш, што значыць для чалавека Радзіма і як зрабіць няпросты выбар у жыцці.

У цэнтры гісторыі — лёс дзвюх братоў-беларусаў Паўла і Антона Смолічаў. Старэйшы, Антон,

партызан, змагаецца з польскімі ўладамі і ўсімі сламі спрабуе паўпываць на Паўла, які займае нейтральную пазіцыю. Аднак калі хлопцу даводзіцца сутыкнуцца з бязлітаснасцю польскіх жандармаў, яго светапогляд змяняецца. А знаёмства з сваёй разведчыцай Алесей прымушае задумацца аб вечных чалавечых каштоўнасцях, блізкіх людзях і Радзіме, падзеленай мяжой. Галоўная героіня прайдуць праз выпрабаванні, якія будучы зразумелымі кожнаму з нас. Спазнаючы боль ад страты блізкіх, умацоўваюць у веру ў справядлівасць, калі страная налізея, і нанова здабуліць сэнс жыцця ў хацяны.

Прэм’ерны паказ нацыянальнага праекта “На другім беразе” прайдуць 14 верасня ва ўсіх кінатэатрах краіны. Паспойце набывць квіток на галоўны беларускі фільм гэтага года!

Падарункі ў добры шлях

У День ведаў першы намеснік міністра культуры Валерый Грамада і начальнік аддзела ўстаноў адукацыі міністраства Марына Юркевіч узялі ўдзел ва ўрачыстай лінейцы ў Вілейскай спецыяльнай агульнаадукацыйнай школе-інтэрнаце.

Вілейская спецыяльная агульнаадукацыйная школа-інтэрнат утвораная ў 1980 годзе. Установа з'яўляецца адзінай у Мінскай вобласці, дзе выхоўваюцца дзеці з асаблівасцямі псіхфізічнага развіцця, якія маюць цяжкія пазурныя маўлення і цяжкасці ў навучанні. Педагагічным калектывам створаныя ўмовы для аказання карэкцыйнай дапамогі вучням, іх самаразвіцця і рэабілітацыі да жыццёвага і прафесійнага самавызначэння. Усе выхаванцы наведваюць заняткі па інтарэсах. Паводле слоў педагогаў, яны любяць пешы, водныя, веласпедныя паходы. Акрамя таго, штогод установай заліваюцца каток. Як вынік — тут створана школьная хакейнага каманда "Вілейскія чупупакі", якая прымае ўдзел у рэспубліканскіх спаборніцтвах сярэдняй і палітэйскай атрады, а таксама салодкі пачастунак. Як распавяла намеснік дырэктара па навукальнай рабоце Марыя Пазурнік, сёлета ў першы клас школы-інтэрната пайшлі дзевяць дзяцей з усёй Мінскай вобласці, у тым ліку сіроты. Агулам жа сёння тут займаецца 151 дзіця. Міністраства ку-

льтуры ўжо больш за чвэрць стагоддзя апыкуецца выхаванцамі гэтай установы, пільна сочыць за іх далейшым лёсам. За гэтыя гады ведамства дапамагло ўстанове з матэрыяльнай базай: ў школе-інтэрнаце з'явіліся новыя тэлевізары, музычная апаратура і камп'ютары. Таксама пры падтрымцы міністраства навуковцы публікавалі ў назнавальных экскурсіях па відэомых славуэтах краіны.

Удзел у лінейцы таксама ўзялі намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення культуры мінскага абласнога выканаўчага камітэта Яўген Астапоў, намеснік старшыні Вілейскага раённага выканаўчага камітэта Людміла Сляшова, начальнік ўпраўлення па адукацыі, спорце і турызме Вілейскага раёнага выканаўчага камітэта Вольга Артышэвіч і начальнік публічнай школы-інтэрната працягваюць навучанне ва ўстановах прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. Супрацоўнікі апарату Міністраства культуры здолілі дабрачынную акцыю "У першы клас разам!", дзякуючы чаму першакласнікі атрымалі ў падарунак неабходныя ў навучанні школьныя прылады, а таксама салодкі пачастунак. Як распавяла намеснік дырэктара па навукальнай рабоце Марыя Пазурнік, сёлета ў першы клас школы-інтэрната пайшлі дзевяць дзяцей з усёй Мінскай вобласці, у тым ліку сіроты. Агулам жа сёння тут займаецца 151 дзіця. Міністраства ку-

Першы намеснік міністра культуры Валерый Грамада віншуе першакласнікаў

аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Вілейскага раённага выканаўчага камітэта Жанна Старадуб.

Павіншаваць выхаванцаў Вілейскай спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната таксама прыйшлі ўдзельнікі ўзорнай эстраднай студыі "Экспромт", узорнага духовага аркестра і ўзорнага ансамбля мажарэтак "Фіеста".

Як адзначыў Валерый Грамада, Дзень ведаў для дарослых — гэта нагода ўзагаць свае маладыя гады, а для дзяцей — імкнуцца да новых вяршынь, новых ведаў. Але таксама гэта і яшчэ адна нагода падзякаваць нашым педагогам за тое, што яны выхоўваюць сапраўдных патрыётаў.

Антон РУДАК
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Фестываль збірае сяброў

IV Фестываль мастацтваў беларусаў свету пройдзе ў нашай краіне з 19 па 24 верасня. Напярэдадні падзеі "К" знаёміць чытачоў з удзельнікамі форуму. Сёння пра работу дыяспары ў Казахстане расказвае старшыня грамадскага аб'яднання "Культурны цэнтр «Беларусь» Паўладарскай вобласці" Любоў Бонгат.

яе памяці. Гэта вельмі прыгожае свята, якое адбываецца ў адпаведнасці з рэлігійнымі традыцыямі. У клубе чальцы дыяспары заўсёды асвойваюць турыстычны патэнцыял нашай краіны з дапамогай тэлеканала "Беларусь 24". Дзякуючы такому СМІ, ёсць магчымасць чуць матчыну мову і "падарожнічаць" па знакавых месцах Радзімы.

У Школе нацыянальнага адраджэння імя К. Б. Даржумана дзейнічае беларускае аддзяленне, — расказвае Любоў Бонгат. — Там дзеці вывучаюць народную творчасць, займаюцца традыцыйным рукадзеллем: паглыбляюцца ў саломашпінне і вышыванку, да Дня маці робяць беларускую ляльку, вывучаюць традыцыйны арнамент. Па кожным прадмеце ёсць свой спецыяліст. Хлопчыкі і дзяўчынкі могуць пераімаць аўтэнтычныя танцы і музычную культуру. Праходзяць і заняткі па краязнаўстве.

Культурны цэнтр "Беларусь" Паўладарскай вобласці актыўна ўдзельнічае ў якасці мерапрыемствах Асамблеі народаў Казахстана і імпрэзах да дзяржаўных свят, у тым ліку рэспубліканскага ўзроўню. Калектывы грамадскага аб'яднання выступалі на Днях культуры Беларусі ў Казахстане і на міжнародным музычным фестывалі AlemGaz у Астане. Рэгулярна гурты цэнтры дораць творчасць на прыхамах беларускага пасольства ў Казахстане з нагоды Дня Незалежнасці.

Наша дыяспара ў Паўладары падтрымлівае кругаварот каліандарна-абрадавых свят — адзначае Дажынікі, Каляды, Гуканенне вясны, Купалле. Захоўваць традыцыі саборы Паўладары прайходзіць дзень

вельмі дапамагаюць стажыроўкі ў Беларусі, зладжаныя Рэспубліканскім цэнтрам нацыянальных культур. Былі на такой вучобе кіраўнік суполкі, педагог па вакале, выкладчык няўдзяльнай школы, іншы адмыслоўцы.

— Акрамя свята каліандарна-абрадавага цыкла, у нас ёсць адно асаблівае штогадовае мерапрыемства — "Невоснавіе, мы помнім...". — распавядае Любоў Іванавіч. — Кожны раз у яго новая тэма, якая адпавядае аддзяленню Вялікай Айчыннай вайны ў Беларусі. Мы чытаем пратэкст на ўсеагульным ушаваннем беларуска-казахстанскага сяброўства на аснове агульнай гістарычнай памяці. Так, летась у Беларусі з Казахстане выязджаў пошукавы атрад "Майдан жылы" ("Фронтанья дарага"). У Віцебскай вобласці быў адкрыты мемарыял казахстанскаму салдату, які вярнуўся ў Беларусь. А сёлета штогадовае мерапрыемства прысьвяцілі памяці аб трагедыі ў Хатыні.

Паводле інфармацыі ад старшыні грамадскага аб'яднання, у Паўладары толькі актыўны дыяспары складале прыблізна 100 чалавек, а па ўсёй вобласці прыблізна каля тысячы нашых сучайнічкі! У Казахстане і ёсць чатыры пакаленні! Нездзіўна, што там шмат беларускіх арганізацый. Яны ёсць практычна ў кожным абласным цэнтры. Паўладарскія суродзічкі не прапускаяць ніводнага Фестывалю культуры беларусаў свету, вельмі моцна жадаюць захаваць сувязь з Радзімай. Таму абавязкова прыслудзі і гэтым разам. Акрамя таго, форум да ўдзельнікам магчымаць падзяліцца досведам і расказаць землякам пра краіну пражывання.

— Прадстаўляю казахстанскую дыяспару будучы пяць чалавек са складу нашага калектыву "Надзея", — паведамляе Любоў Бонгат. — Далучыцца і гурт з вёскі Ольгінка "Сялянне" — яшчэ пяць чалавек. Апошнім ансамблем кіруе Пётр Пітроч Пшчок, беларус, аўтар песень, заслужаны работнік культуры Казахстана. Абодва калектывы прэзентуюць песенную культуру. А яшчэ з Паўладары прыедзе Яўген Трастан, які пляне традыцыйна беларускую пачаску. Ён прывязе каля дзесяці твораў, пакыма майстар-клас. Хацелася б, каб на фестывалі паднялі сцягі краіны, ад якіх удзельнічаюць беларускія дыяспары. Гэта было б прыгожа і годна.

Віктар ГАЎРЫШ

Пажаданне ад Любоў Бонгат:
"Усім удзельнікам фестывалю — дабрабыту, міру, сяброўства, узаемаарумення. І росквіту — нашай любімай сінявокай Беларусі!"

У праграме форуму — канцэрты фальклорнай і сучаснай музыкі, выставы жывапісу, дэкарэтыўна-прыкладнага мастацтва, сустрачкі з кіраўнікамі і прадстаўнікамі творчых саюзаў рэспублікі, майстар-класы па розных напрамках беларускай традыцыйнай культуры.

Удзельнікі грамадскага аб'яднання "Культурны цэнтр «Беларусь» Паўладарскай вобласці" на фестывалі AlemGaz

Стварыць святочны настрой і натхніць юныя таленты на плённы вучэбны год — квест-канцэрт "Прысвячэнне ў творчыя работнікі", што адбыўся 2 верасня ў Аляксандраўскім скверы Мінска, з гэтымі задачкамі справіліся на выдатна. І невялікадова: арганізатарамі мерапрыемства выступілі Міністраства культуры Рэспублікі Беларусь і Маладзёжны тэатр эстрады.

Квітнейце, таленты!

На свята былі запрошаны самай маленькай навучанцы Рэспубліканскага музычнага каледжа, Беларускай харэаграфічнай гімназіі-каледжа, а таксама семі супрацоўнікаў міністраства і арганізацый культуры. — Кожная дзіця з трапятаннем чакае пачатку навучнага года. Мы хашелі павіншаваць дзяцей, паказваючы, што ва ўстановах культуры пачае актыўнае творчае жыццё, каб таленавітыя хлопчыкі і дзяўчынкі адчувалі сабе запатрабаванымі і карыснымі. А юныя зоркі, якіх мы запрасілі выступіць сёння на свяце, зольныя стаць прыкладам для новых вучняў, прадеманстраваць прафесійныя стандарты кожнай творчай катэгорыі. Папыход "роўны навукае роўнага" — найплёны з магчымых: ён матывуе дзяцей вучыцца і выступаць, праслаўляюць сваю краіну і сваю творчасць, —

адзначыла начальнік аддзела ўстаноў адукацыі Міністраства культуры Марына Юркевіч. — Перад тым як правесці шчырамяно пасвячэння ў творчы, каманда казаных персанажу — артыстаў Маладзёжнага тэатра эстрады — выпрабавала юных гасцей ў розных інтэлектуальных і спартыўных гульніх, а таксама разам з ім выканала некалькі музычных нумароў. Пасля пачатковыя прынесьлі ўрачыстую скітку і атрымалі "Дяцямі творцы". Свята завяршылася высейшай дыскагэтай з удзелам юных, але ўжо праслаўленых выканаўцаў — уладальнікаў гран-пры Міжнароднага дзіцячага музычнага конкурсу Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску" Ксенія Галішкі і Ангелына Ламака, уладальніка Гран-пры Міжнароднага конкурсу юных выканаўцаў эстраднай песні "Халі-

хало" Макара Таранды, лаўрата спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва творчай майстэрні эстраднага мастацтва "Хвілінка", створанага спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі заслужанага аматарскага калектыву Рэспублікі Беларусь Тэатра эстраднай песні "Сябрынка". — Вельмі спадабалася атмасфера свята, яго арганізацыя, — паддзякавала ўрачынамі Сняжана Палак, педагог і маці Амеілі Палак, вучанцы Рэспубліканскага музычнага каледжа. — Навучаньш зручыны месцаў для гасцей, інтэрактыўныя гульні, выбар вылучэння і выканаўцаў. Выдатны пачатак навучнага года і выдатны прыклад падтрымкі таленавітых дзяцей Беларусі.

Установа адукацыі "Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў" аб'яўляе конкурс на замінячынне пасады прафесарска-выкладчыцкага складу: — старшы выкладчык кафедры гісторыі і тэорыі мастацтваў; — загадчык кафедры гісторыі і тэорыі мастацтваў; — выкладчык кафедры гуманітарных дысцыплін; — загадчык кафедры майстэрства акцёра; — дацэнт кафедры сцэнічнай мовы, вакалу і пластычных дысцыплін; — дацэнт кафедры менеджменту, гісторыі і тэорыі экранных мастацтваў; — загадчык кафедры графічнага дызайну; — дацэнт кафедры графічнага дызайну.

Тэрмін падчынае заяву — адзін месяц з дня апулікавання аб'явы.

Заваны і дакументы, згодна з Палажэннем аб конкурсе, падаваць на імя рэктара БДАМ на адрас: 220012, г.Мінск, пр-т Незалежнасці, 81, аддзел кадраў, тэлефон: 366-93-41.

Вялікі тэатр Беларусі аб'яўляе конкурс на замінячынне вакантнай пасады па творчай спецыяльнасці "артыст балета".

Дадатковая інфармацыя — на сайце bolshoi-belarus.by

220029, г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1.

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкарэтыўна-прыкладнага мастацтва.

Тэлефоны: 8 017 3970163, 8 025 6677819.

“ Мы абавязкова пакажам нашым суайчыннікам, чаго дасягнула студыя за стагоддзе, каб кожны мог ганарыцца беларускім кіно. ”

“ Прыярытэтны кірунак — стварэнне фільмаў, якія будуць прасоўваць нацыянальныя ідэі і культуру. ”

Каб ганарыцца беларускім кіно

Новая старонка для “Беларусьфільма”

У жніўні міністр культуры Беларусі Анатолій Маркевіч прадставіў калектыву Нацыянальнай кінастудыі “Беларусьфільм” новага генеральнага дырэктара. Ім стаў Юрый Аляксей. Пазнаёміцца з нядаўна прызначаным кіраўніком і даведацца аб планах развіцця даручанага яму прадпрыемства выправілася “К”.

— Юрый Мар’янавіч, перш за ўсё дазвольце павішваць вас з прызначэннем на новую пасаду. Раскажыце, у якім напрамку стане развіццям кінастудыя?

— Пріорытэтны кірунак на далейшы момант — стварэнне фільмаў, якія будуць прасоўваць нацыянальныя ідэі і культуру. Мы ўжо пачалі падрыхтоўку анімацыйнага альманаха пад працоўнай назвай “Мемарыяльны комплекс Беларусі”. Стужка расказа пра пяць важных беларускіх помнікаў, сярод якіх “Буйніцкае поле”, “Праар’у”, “Баграціён”, “Ала” і “Дзеянне — ахвярам вайны”. Таксама ў распрацоўцы праект “Сімвалы маёй краіны”. Ён разлічаны на выхаванцаў дзіцячых салкоў і навучэнцаў пачатковых класаў і ўяўляе сабой серыю мультфільмаў, у якіх у гульнявой форме будзе расказана, што такое сям’я і герб, чаму гімн сваёй краіны трэба слухаць стоячы. Вядома, прыярытэтам стварэнне дзіцячых забаўляльных анімацый, але цяпер усе ўвагі сканцэнтраваны на нацыянальных адукацыйных праектах.

— А што наокоп камерцыйны? — Праводзім рэвізію кінабюджэты, каб разумець, наколькі мы гатовыя здымаць канкурэнтназдольныя камерцыйныя фільмы. Умоганы, на студыі — максімальна камфортныя ўмовы працы. Павільённы — адны з найлепшых на прасторы СНД:

анашчаны ўсім, каб вытворчасць была якаснай і хуткай. Засталося толькі выгадаваць сваіх спецыялістаў.

— Дарчы, пра адмыслоўцаў. Якія планы ў кінастудыі на моладзь?

— Праца з моладдзю — гэта яшчэ адзін прыярытэтны напрамак для “Беларусьфільма”. Хутка мы запустым дзве моладзевыя лабараторыі, каб ствараць серыялы для беларускага тэлебачання. Вядома, з далейшымых выходам на расійскі рынак. Таксама адкроем сцэнарныя лабараторыі, куды будзем запрашаць студэнтаў Акадэміі мастацтваў. Гэтае пытанне стаіць асабліва востра. Купіць сцэнарый у той жа Расіі не праблема, але хацелася б мець сваіх аўтараў. У з’яўленні імкненьня больш супрацоўнічаць са студэнтамі творчых ВНУ. Зараз да нас размеркавалася Вераніка Чарнаштан, малады рэжысёр з БДАМ. Яе першым праектам стануць іміджавыя прафарамацыйныя ролкі для моладзі.

— Вы згадалі творчыя лабараторыі. Як арганізуюць навучанне ў іх? На чым яно будзе грунтавацца?

— Выключна на практыцы. Я б хацеў, каб у маладых спецыялістаў, асабліва ў рэжысёраў, заўсёды быў доступ да кінастудыі. Каб яны прывыклі і, прыйшоўшы да нас па размеркаванні, ужо адчувалі сябе як дома.

— Над чым “Беларусьфільм” працуе цяпер?

— Мы рыхтуем да запуску некалькі праектаў, якія дазволіць нам нагадаць пра сябе, асабліва напярэдадні 100-годдзя айчынных кіно. Напрыклад, зараз нашы сілы накіраваны на алічбоўку ўсёй фільмацкай кінастудыі. Дзякуючы Міністэрству культуры ў нас ёсць спецыяльны аб’ект, якое дапамагае якасна алічбоўваць плёнкі. Плануем закупіць яшчэ адну машыну, каб павялічыць аб’ём вытворчасці. Таксама вывучаем магчымасць дубляжу на беларускую мову культурных стужак “Беларусьфільма” для дэманстрацыі ў кінатэатрах. Такія своеасаблівыя дні беларускага кіно мы рыхтуем зрабіць сваёй фішкай і праводзіць іх кожную суботу па ўсёй краіне.

— Як будзе прасоўвацца айчыныя карціны?

— Мы працягваем працу з платфармай YouTube. На ёй можна глядзець многія фільмы студыі. Але, вядома, гэтым не абмяжоўваемся, а вывучаем інтэрнэт-пляцоўкі, каб нашы стужкі былі максімальна прадстаўлены на стрымінгавых сервісах і ўсе ахвотныя ў любой краіне маглі дзяліцца з беларускімі фільмамі: як з класікай, так і з навінкамі.

— А што рабіць са стэрэатыпамі, быццам беларускае кіно няма?

— Не запыхлівацца на дрэнным. Сапраўды, у гісторыі айчыннага кіно былі перыяды, калі не ўсё атрымлівалася, але на фоне стагалолага існавання студыі такія моманты — толькі імгненне. Гадоўнае — цяпер мы ведаем, куды рухацца. Ёсць база, каманда і, што самае важнае,

моладзь, зацікаўлены ў працы на “Беларусьфільме”. Патрыстаў дастаткова, проста трэба сістэматызаваць работу — праводзіць больш конкурсаў сцэнарыяў, даваць магчымасці аўтарам заяўляць пра сябе, прасоўваць ідэі. Асноўная задача — стварыць сваю каманду. Калі нам уласна выгадаваць уласных спецыялістаў, гэта будзе вялікі поспех.

— Якая карціна “Беларусьфільма” вам падабаецца больш за ўсё?

— “У жніўні 44-га” Міхаіла Пташніка. Для мяне гэта шэдэўр, вяршыня таго, што зроблена на студыі. Часта гляджу гэтую стужку і ганарыся, што яе стварыў наш рэжысёр.

— А які фільм хацеў б зняць?

— Мастацкі — пра станаўленне Беларусі. Хацелася б паказаць маладому пакаленню, як мянялася наша краіна, з чаго пачыналі і чаго дасягнулі “Беларусьфільма” для дэманстрацыі ў кінатэатрах, якія трэба памятаць і шанаваць.

— Набліжаецца 100-годдзе беларускага кіно. Якія сюрпрызы кінастудыі рыхтуе да знамянальнай даты?

— Мы працуем над дакументальнымі фільмамі пра тых людзей, хто стварыў “Беларусьфільм” і ўкладваў у працу душу. Што яшчэ плануем — накуль сакрэт. Але абяцана: мы абавязкова пакажам нашым суайчыннікам, чаго дасягнула студыя за стагоддзе, каб кожны мог ганарыцца беларускім кіно.

Югенія ГАБЕЦ

Фота прадстаўлена героем рубрыкі

70 Шлях да будучыні

Якімі сталі для сферы культуры апошнія 10 гадоў?

Завяршаем агляд найважнейшых падзей, звязаных з работай Міністэрства культуры. Цыкл публікацый прымеркаваны да 70-годдзя ведамства і падрыхтаваны паводле звестак сабраных супрацоўнікамі Нацыянальнага гістарычнага музея.

Вяносы абрада “Юр’еўскі карагод”

Факсімільнае выданне “Кніжнага спадчына Францыска Скарыны”

Новы будынак Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны

Палацава-парковы ансамбль Пуслоўскіх у Косаве

2013

► Распачаты выпуск факсімільнага выдання “Кніжнага спадчына Францыска Скарыны” ў 20 тамах (рэалізаваны да 2017 года).

2014

► Уведзены ў эксплуатацыю новы будынак Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

2015

► Заснаваны Нацыянальны цэнтр сучасных мастацтваў.

2016

► Гэты год Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 522 аб’яўлены годам культуры. ► Упершыню арганізаваны Рэспубліканскі конкурс “Нацыянальная прэмія ў галіне вывучэння мастацтва”.

2017

► Заснаваны Нацыянальная прэмія ў галіне кінематографіі “Залаты зуб” і конкурс “Чалавек года ў сферы культуры”. ► Завяршылася рэканструкцыя Нацыянальнай кінастудыі “Беларусьфільм”. ► Адносіны мерапрыемствы, прымеркаваныя да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання.

2018

► Адкрыўся Музей гісторыі Віцебскага народнага мастацкага вучылішча. ► Свята ў гонар абраза Маці Божай Будслаўскай (Будслаўскі Фэст) увайшло ў спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны UNESCO.

2019

► У спіс нематэрыяльнай спадчыны UNESCO ўключаны вяносы абрада “Юр’еўскі карагод” у вёсцы Пагост Жыткавіцкага раёна Гомельскай вобласці.

2020

► Спіс нематэрыяльнай спадчыны UNESCO папоўніўся элементам “Культура бортніцтва Беларусі і Польшчы”.

2021

► Адносіны ўрачыстае адкрыццё Паўночнай вежы Гальшанскага замка і турыстычна-інфармацыйнага цэнтра пры ім. ► У Старым замку ў Гродне з’явілася новая музейная экспазіцыя. ► Прынялі першых наведвальнікаў да новай корпусу Нацыянальнага мастацкага музея.

2022

► На 17-й сесіі Міжрадавага камітэта па ахове нематэрыяльнай культурнай спадчыны UNESCO было вырашана ўключыць у Рэспрэзентацыйны спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны чалавечы элемент “Саломаліччэнне Беларусі: мастацтва, рамяство і ўменні”. ► Адносіны ўрачыстае адкрыццё палацава-паркавага ансамбля Пуслоўскіх у Косаве Ганцавіцкага раёна.

2023

За 70 гадоў гісторыі Міністэрства культуры прыклала нямяла намаганняў для захавання і прымянення творчых здабыткаў беларускага народа.

Храналагічны агляд завершаны, але няма канца стваральнай працы. Ахова гісторыка-культурнай спадчыны, работа музейных, клубных, бібліятэчных устаноў, кінематографія — дзейнасць Міністэрства культуры мае багата цікавых напрамкаў, пра якія мы лічыць не раз распаўведзем на старонках газеты.

“Я не спяваю, я живу”

Культурны праект “Разам з мастацтвам” крочыць па краіне. Сярод яго ўдзельніцкаў — і артыстка Маладзёжнага тэатра эстрады, ваякістка кавер-бэнда DeTroit Inga Кісялёва. На сустрэчах з юнымі талентамі яна шыра дзеліцца досведам. А сёння раскажа нам пра ўласны творчы шлях і пра аплікацыю на дыялогавае пляцоўкаў.

Культурны марафон “Разам з мастацтвам” вярнуўся з ваканцыі: першая ў гэтым сезоне дыялогавае пляцоўка разгарнулася 5 верасня ў Цэнтры культуры “Рэспубліка Асіповічы”. Творчыя сустрэчы майстроў сцэны з моладдзю прайдуць у розных гарадах краіны. У праекце, ініцыяваным Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь, задзейнічаны вядомыя салісты з калектываў: арт-гурт “Беларусь”, Гюнеш, сёстры Груздзевы, Кацярына Шумская, Ягнен Курчынч ды іншыя. Паадрэбней — на афіцыйным сайце kultura.by.

Графік дыялогавае пляцоўкаў “Разам з мастацтвам” тут

Галоўная задача марафона “Разам з мастацтвам” — раскажаць творчы шлях мастацтваў аб магчымасцях для самарэалізацыі ў Беларусі.

Інга Кісялёва — двойчы лаўрэат спецыяльнага фонду Прэзідэнта па падтрымцы таленавітай моладзі, сярэбраны прызёр IV Адкрытых маладзёжных Дэльфійскіх гульняў (Ерэван, Арменія). Занесена ў спісы таленавітай моладзі UNESCO “Юні-эліта”.

На дыялогавае пляцоўкаў адзіны дэманструюць ваякінае майстэрства ўдзельніцкаў прафесійным вопытам з моладдзю.

— **Інга, у Вас разнастайны выканальніцкі вопыт...**
— Мая эстрадная творчасць пачалася з тэатра-студыі “Вясёлка” Нінелі Мікалаеўны Бардуновай. Гэты заслужаны дзіцячы калектыў з Магілёва даў беларускай эстрадзе цэлыя пляяды вельмі яркага зорка, уключаючы Ірыну Дарафееву. Затым я скончыла Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў. У каледжы я выступала ў суправаджэнні аркестра. Ужо тады на рэспубліканскіх конкурсах былі магчымасці спяваць з Прэзідэнцкім аркестрам Рэспублікі Беларусь, з аркестрам Міхаіла Якаўлевіча Фінбергера.

— **Якія вашы ўражанні ад марафона “Разам з мастацтвам”?**
— Дыялогавае пляцоўка — вельмі цікавая форма ўзаемадзеяння з аўдыторыяй. Для мяне, як і для іншых артыстаў, гэта новы і незвычайны досвед. Верасень пачынаецца для нас ударна. Тры тыдні зарым будзем выязджаць у розныя гарады краіны на тры дні і сустракацца з творчай моладдзю.

— **У праекце ўдзельнічаюць і зоркі айчынай эстрады, такія як Жанет абэ Валерыі Шмат (кіраўнік арт-групы “Беларусь”).**
— *Зойце, айце!* І менш вядомыя новаму пакаленню выканаўцы. Вольга Кожыга з нас па-свойму ўнікальны і цікавы чым, хто плануе звязаць прафесійную будучыню з мастацтвам. На дыялогавае пляцоўкаў я магу раскажаць і пра тэатральную, і пра спеўную творчасць. Распавесці, і пра гэты сумяшчальны, які ёсць паводнымі каміяні, які наносяць. З чым трэба змагацца, а чаму — вучыцца.

— **Якім словам вы акрэсліваеце свая прафесію?**
— Артыст. Для мяне сцэна — гэта больш сапраўдны свет, чым усё па-наважна, у якім амплуа. Што б мне ні прапанавалі зрабіць на сцэне, я зраблю. Скажучы танцаваць — станцюю, скажучы быць дрэвам — буду дрэвам, скажучы намерці — памру. Можна, гэта дзіўна для чалавека, чыя праца — спяваць. Але на сцэне я не спяваю, я живу.

— **Якія вялікія мэты ставіце перад сабой?**
— Шчыра? Мне да гэтага часу ў думках 15 гадоў. Таму жыць наўняй верай, што ўсё атрымаецца і будзе добра. Я працягваю ўдасканальвацца. І хачу калі-небудзь прэзентаваць публіцы ўласныя песні.

— **Ёсць меркаванне, што ў шоу-бізнэсе людзі ідуць, каб атрымаць славу і грошы. А вас што туды прывяло?**
— Не кривячы душой, скажу, што грошы для мяне наогул не маюць асаблівага значэння. Гэта частка сістэмы жыццязабеспячэння. Таму яны не мо-

гуць быць мэтай. Іх павіна хапаць на задалаванне элементарных патрэб. Калі больш — добра. Калі не — нічога страшнага.
Дарчы, на дыялогавае пляцоўкаў ёсць бліц для артыстаў ад мэдэратара. Сярод іншага нас пытаюцца: што абяраш — славу ці грошы? Многія шчыра кажуць — грошы. Логіка такая: калі будуць яны, будзе і слава. Але я б, алкаваючы на такое пытанне, абрала папулярнасць.

— **Часта бацькі наракаюць, што сёння педагогі абываюць да выхаванцаў. Хочаш — вучыся, не хочаш — твая праблема...**

Зыходзячы са свайго досведу, не магу з гэтым пагадзіцца. Я шыра прызнаюся на пляцоўкаў, што галоўная прафесійная школа ў мяне была ў каледжы. Менавіта там — хочаш не хочаш — у цябе запінаюць вельмі. А калі не спраўляешся, адсылаюць далому. Ва ўніверсітэце іншы палыход. Дысцыплінавана наведваеш заняткі — і табе ў рэшце рэшт даюць дыплом. Але калі жадаеш атрымаць сапраўдныя веды, трэба старацца. Трэба даказаць педагогу, што ты іх варта. І тады — толькі паспявай убіраць у сабе карысныя парадкі. Аднак такая практыка ва ўсіх універсітэтаў па ўсім свеце.

— **Вы ўжо ўдзельнічалі ў вясновых дыялогавае пляцоўкаў. Ці ёсць прапановы, як скааркіраваць фармат акцыі?**

— Мабыць, толькі адна. Большая частка нашай аўдыторыі — моладзь. Яе куміры сёння ў сацыяльных сетках. Новае пакаленне амаль не глядзіць тэлевізар, не слухае радыё. Мы размаўляем з хлопцамі і дзяўчынкамі, а яны слаба ўваўляюць, з кім маюць справу. Таму, думаю, было б лепш дыялогавае пляцоўкі пачынаць з невялікага канцэрта-прэзентацыі. Тады, магчыма, пытанні да нас былі б больш сабыстай, адрадных і канкрэтных.

— **Шчыра? Мне да гэтага часу ў думках 15 гадоў. Таму жыць наўняй верай, што ўсё атрымаецца і будзе добра. Я працягваю ўдасканальвацца. І хачу калі-небудзь прэзентаваць публіцы ўласныя песні.**

Віктар ГАУРЫШ

Магчымасцей — безліч

У банку даных адораных моладзі — звесткі пра больш за пяць тысяч юных грамадзян! Усе яны маюць высокі творчы, інтэлектуальны і культурны патэнцыял, з дапамогай якога можна палепшыць узровень развіцця нашага грамадства і дзяржавы. Але як патрапіць у гэты пачэсны спіс? Пагутарылі са стыпендыятамі прэзідэнцкіх фондаў.

■ **ЯРАСЛАВА ТАЛАКА**, выпускніца Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы:

— Гэтую ўзнагароду мне давалі за поспехі ў вучобе: адзнакі ў маёй залікоўцы — толькі 9-10, удзельнічала ў студэнцкіх канферэнцыях — “Культура вачыма малапах”, пісала навуковыя працы пра дзейнасць музеяў у перыяд COVID-19, пра аздараўленчы турызм, пра мемарыяльны комплекс “Хатынь”. Правайла сабе як валанцёр: ставілі спектаклі для людзей з інваліднасцю, праводзілі майстар-класы. Атрымлівала стыпендыю двойчы — увесні і зусім ідаўна, улетку. Канешне, грошы мне німаў у чым дапамаглі. Да прыкладу, я даўно хацела вывучыць італьянскую мову, цяпер такая магчымасць ёсць — я запісалася на курсы.

— **Сёлета скончыла ўніверсітэт. Асвоіла спецыяльнасць “Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (культурная спадчына і турызм)”.**

Цяперашняе месца працы — філіял кафедры, бо ў мяне чыровны дыплом, праблем з размеркаваннем не ўзнікае.
Што трэба, каб стаць стыпендыятам прэзідэнцкіх фондаў? Актыўна ўдзельнічаць у жыцці ўніверсітэта, культурна-адукацыйных мерапрыемствах і паказваць сябе з розных бакоў. А галоўнае — старацца працаваць на карысць грамадству і краіне, быць патрыятам.

Прэс-туры з “Культурай”

Вязаная рэакцыйная калегія ўстановаў “Культура і мастацтва” адбылася 2 верасня ў Брэсцкай вобласці. Супрацоўнікі газеты “Культура” і часопіса “Мастацтва” наведвалі мемарыяльны комплекс “Брэсцкая крэпасць-герой” і Нацыянальны парк “Белавежская пушча”. Падчас захапляльных экскурсій журналісты азнаёміліся з трагічным ды геранічным старонкамі гісторыі горада і крэпасці над Бугам і зрабілі ўзнос на дабрачынны рахунак для стварэння Рэспубліканскага цэнтры патрыятычнага выхавання моладзі. Завіталі ўдзельнікі прэс-туры і ў найстарэйшы запаведны лясны масіў. Фінальным акордам вандроўкі стаў візіт у рэзідэнцыю Дзёда Мароза, які шпіла прывітаў гэсцей і пажадаў ім поспехаў.

■ **ЯРАСЛАВА ТАЛАКА**, выпускніца Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы:

што за дасягненні ў маё гэтага года мяне ўключылі ў лік адоранай моладзі і стала стыпендыятам прэзідэнцкага фонду.

Такаса сёлета я размяркоўвалася. Дзякуючы высокаму балу ішла адна з першых і мела добры вынік будучага месца працы. І пры наступленні ў майстарскую гэта ўлічвалася. Напрыклад, у спрэчнай сітуацыі стыпендыята прынялі б з большай імавернасцю, чым каго-небудзь іншага.

— **У будучыню мяркуе рухацца па навуковым шляху. Жадаюць пісаць фундаментальныя працы на карысць людзям і ўдзельнічаць у канферэнцыях.**

Тым, хто хацее быць стыпендыятам прэзідэнцкіх фондаў, магу параіць старанна вучыцца, не забываць пра навуковую дзейнасць і як мага часцей далучацца да ўніверсітэцкіх і грамадскіх ініцыятыў.

Ганна САКАЛОВА

Ваш шанц

Міністэрства культуры абвясціла конкурс творчых канцэпцый XXIX Мінскага міжнароднага кінафестывалю “Лістапад”.

Да ўдзелу запрашаюцца творчыя работнікі, якія маюць вопыт правядзення масавых свят, эстрадных прадстаўленняў, а таксама навучнікі і студэнты ўстановаў адукацыі ў сферы культуры, якія асвойваюць пазнаўчы спецыяльнасці.

Завяу, канцэпцыю і інфармацыю аб творчых дасягненнях неабходна да 18 верасня накіраваць на электронную пошту ministerstvo@kultura.by з пазнакай “Конкурс творчых канцэпцый правядзення XXIX Мінскага міжнароднага кінафестывалю “Лістапад””.

Патрабаванні і парадак аэнікі работ выкладзены ў інструкцыі, размешчаны на афіцыйным сайце Міністэрства культуры.

Падабраваціцеся — на сайце kultura.by

Пабудуем разам!

У Рэспубліканскіх крэпасці ствараецца Рэспубліканскі цэнтр патрыятычнага выхавання моладзі. Штэб патрыятычных сіл Беларусі збірае сродкі на будаўніцтва.

Рэспубліканскі цэнтр патрыятычнага выхавання моладзі будзе функцыянаваць у Кобрынскім умацаванні Брэсцкай крэпасці. Ініцыятыўу заснавання ўнікальнага аб’екта ў знаваем гісторычным месцы ўхваляў Прэзідэнт. Паводле задум, пасля першай чаргі рэканструкцыі атрымаецца маштабны комплекс: казарма, зона летніх палатачных лагераў, ваенна-спартыўныя і гульнявыя пляцоўкі. Другая чарга

Пабудуем патрыятычны цэнтр разам!

Восень — час адкрыцця тэатральнага сезона. У кожнага з калектываў на гэта прызначаны свой дзень, але ўзнікаюць і супадзенні. Да прыкладу, 8 верасня адчынілі для глядачоў дзверы Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета і Матлёўскі абласны тэатр драмы і камедыі імя Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча, што ў Бабруйску. Прычым у абодвух выпадках — прэміерны музычны спектаклі.

“НЕСЦЕРКА” СА СВАЁЙ ЭСКАПАДАЙ

Музіка-эскапада — такое нязвыклае жанравае азначэнне атрымала. “Несцерка” ў Бабруйску. У аснову была пакладзена аднайменная народная музычная камедыя вядомага беларускага кампазітара Рыгора Суруса на лібрэта Артура і Віталія Вольскіх, дзе сын дадаў да бацькоўскай п’есы песенныя вершы. Упершыню той твор быў пастаўлены ў Беларускім дзяржаўным музычным тэатры як навагодні падымак да 1980 года і захоўваўся ў рэпертуары больш за 15 гадоў з рэжысурай Барыса Угорва, сцэнаграфіяй, касцюмамі Барыса Герлавана, танцамі Сямёна Дрэчана, вытанцаваўшыся калды-апоп казакі з рознымі складанымі артыстаў. Парыжтура і спектакль атрымалі лэгалітэты навуковы аналіз некалькіх даследчыкаў, асобныя нумары сцэнічнага твора і дагэтуль упрыгожваюць канцэртны рэпертуар шэрагу аркестравых калектываў і салістаў. Сама ж п’еса Віталія Вольскага, паводле якой і ствараўся той музычны спектакль, была ўвасоблена ў Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Якуба Коласа яшчэ ў маі 1941-га, і яе тагачасная пастапоўка, адноўленая ў 2006-м, стала творчай візгуючай гэтага калектыва. Ёсць аднайменная і кінастужка, і мультфільм, і куды пазнейшы мультсерыял “Прыгоды Несцеркі”, што быў зняты знакітым Ігарам Волчанкам і стаў першым беларускім поўнамэтражным анімацыйным фільмам.

Бабруйскі “Несцерка” хаця і напачатку несцеркавага сямейства, ды зусім іншы. Гэны а яго, зразумела, сваякіны, а матэры — апацалены сучаснаму музіку. Дарэчы, эскапада — гэта дэярка выхадка. Ші ж не такі гэты герой? Бо ён нават на мяжы жыцця і смерці знаходзіць выйсце з самых безвыходных сітуацый, аднаўляе справіліліваць, дапамагае закаханым.

— Такое азначэнне жанру — музіка-эскапада — павінна падкрэсліць дэярку

“Севільскі цырульнік”

Адкрыйся, тэатральны сезон!

Макет дэкарацый ў выглядзе вышынкі да спектакля “Несцерка”

“Дон Кіхот”

малалдзёную версію, — гаворыць дырэктар тэатра Вераніка Вінэль. — Мы вельмі рады, што пачынаем новы сезон з новым творчым лідарам — галоўным рэжысёрам Змітром Нуянзіным. Ён прапанаваў актуальнае для іпэршэага часу прачытанне гэтай нацыянальнай класікі, сваё бачанне, якое ўлічвае запыты малалдзёнага аўдыторыя. Праца ішла яшчэ з сярэдзіны мінулага сезона, прыблізна паўгода. Атрымаўся, можна сказаць, інтэраактыўны праект. Бо новую сучасную аранжыроўку зрабіў Павел Бойка з Расіі, саўд-дэзайн ажыццявіў наш Аляксандр Пітруска, кіравані музічнай часткі тэатра. Сцэнаграфію і касцюмы прыдумваў галоўны мастак Беларускага дзяржаўнага акадэмічнага музычнага тэатра Андрэй Меранкоў. Харэаграфія — балетмайстар Рыта Папруга і артыст нашчадка тэатра Аляксандр Ціханав.

Спартрэбілі і дадатковыя знятыя кадрамі з артыстамі, якія праводзіла хормайстар Ганна Паўловіч: усё ж гэта не проста музычны спектакль, а новы для нашай трупы жанр, што патрабуе не проста спеваў, а яшчэ і алпаведных стыльскіх шпрыху ў іх. “Несцерка” Віталія Вольскага ўключаны ў школьную праграму, у спіс твораў для чытання. Аднак мы чакаем не толькі паглядзець і моладзь, але і больш старэйшых атрымаўся, — іх бацькоў, бабў і дзядуль. Увугнёна, іхкава будзе ўсім! Мірыючы па рэлетышчы, за якімі я часам назірала, спектакль атрымаўся ў лепшым сэнсе модным, налізённым, вясёлым, акраім, запамінальным, арыгінальным — адным словам, ішкавым для ўсіх. Адна слова, шкавым для ўсіх. Адна слова, шкавым для ўсіх. Адна слова, шкавым для ўсіх.

права!” — менавіта так, без аніякіх знакаў прыпынку ў сярэдзіне фразы. Ставіць яго ў сярэдзіне фразы. Ставіць яго ў сярэдзіне фразы. Ставіць яго ў сярэдзіне фразы.

ВЯЛІКІЯ ПЛАНІ ВЯЛІКАГА

Вялікі тэатр адкрыў сезон двюма выданымі прэм’ерамі, якія завяршалі юбілейныя шанаванні калектыва да яго 90-годдзя: 8 верасня — балет “Дон Кіхот”, увасоблены Вялянцінам Елізар’евым, 9-га — опера “Севільскі цырульнік” у прачытанні італьянскай панатэатры каманды на чале з рэжысёрам А. Тарабалам і

беларуска-расійскага складу салістаў. Дарэчы, выканаўца партыі Фігара Аляксей Макшанцаў з Расіі прыняты ў нашу трупу, якая папоўнілася і сусільным шэрагам маладых аічынных артыстаў — выпускнікоў Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі, сярод якіх бар’тон Віктар Маісеў і канцэртмайстар Настасся Бенгалева.

Алесьціваваўшы юбілей, тэатр не спачывае на лаўрах. На 91-ы сезон заплававана шматцікавостак. Так, у снежні адбудзецца прэм’ера балета “Ілюзіі каханія”, аўтарскі праект галоўнага харэаграфара Ігара Колба, а музыка новага спектакля — гэта, як жартуюць у акадэміі, спалучэнне трох Ш: Дзмітрыя Шастаковіча, Фрэдэрыка Шапэна і... беларускага кампазітара Леаніда Шырына, вядомага найперш па песнях. Што ні кажыце, нечаканы ход, літаральна “яззерная” сумесь, і гэта напярэдзе інтрыгуе.

Наступным яшчэ больш інтрыгуючым балетам сезона стане “Папалішкі” на музыку С. Пракоф’ева — новая творчая праца народнага артыста Беларусі і СССР, прафесара, мастацкага кіраўніка тэатра Вялянціна Елізар’ева. Наша сцэна бачыла некалькі розных харэаграфічных увасобленняў неўміручай партытуры. Чым здольч іпэршэага версія мастацтва? Дычакаеся вясны — і ўбачым.

Бліжэйшая оперная пастапоўка — “Іяланты” П. Чайкоўскага ў прачытанні галоўнага рэжысёра тэатра Ганны Маторнай. А ў канцы сезона — “Набука” Дж. Вердзі ў яе ж версіі. У далейшых планах — моцартаўскі “Дон Жуан”, што будзе ўвасоблена таксама “на маторным прышчэ”.

А напэсэрадна ў гэтым месяцы нас чакае шырокая грастыльная праграма. 12 і 13 верасня Марыйскі тэатр пакажа балеты “Рускі Гамлет” з харэаграфіяй знакамітага Барыса Эйфмана і сваю “Папалішкі” — відомца, на музыку С. Пракоф’ева. А 22-га і 23-га прыедзе Растопцін дзяржаўны музычны тэатр (дарэчы, галоўным дырэктарам там працуе наш Андрэй Іванов) з операй “Мадам Батэрг’ювіч” Дж. Пуччыні і ўласнай панатэатры балета “Спартак” на музыку А. Хачатуряна.

Шмат грастыльных спектакляў будзе і ў іншых тэатрах. Так, з 12 па 26 верасня на кулпалейскі сцэне будзе гасііваць Казанскі акадэмічны рускі вялікі драматычны тэатр імя В. Качалова. А Растопцін акадэмічны тэатр драмы імя М. Горькага пакажа два свае спектаклі ў нашым Музычным — 23 і 24 верасня.

Надзея БУНЦЫВІЧ. Фота Таццяны МАТУСЕВІЧ з адкрыцця

Навошта спеваку люстэрка?

Пра песню, конкурс і душу

Андрэй Кот — адзін з васьмі прадстаўнікоў Беларусі на Міжнародным конкурсе выканаўцаў малалдзёжнай песні ў рамках фестывалю “Моладзь — за Саюзную дзяржаву”, які праходзіць з 5 па 9 верасня ў Смаленску. Летась выканаўца ўжо прывёз з Расіі спецыяльны прыз “За артыстызм” гэтага фестывалю. Якую ўзнагароду атрымае сёлета? Пажывём — пабачым. А пакуль пра конкурсную падрыхтоўку, шлях да мары і мэты на будучыню — у інтэр’ю з героем рубрыкі.

ВАКАЛЬНЫ ТАЛЕНТ У СЯМІ ЧЫГУНАЧНІКАЎ

Вакалам Андрэй захапіўся яшчэ ў канцы васьмага класа. Але спевы заставаўся хобі, пакуль хлопцу не прапанавалі паўдзельнічаць у раённым конкурсе навучнскай моладзі “Аршанскі першачасель”.

— Гэты дэбют стаў шчаслівым білетам у свет вакалу. На конкурсе мяне заўважыла дырэктар Гародскага Палаца культуры “Орша” Алена Валер’еўна Дземух і запрасіла ў сваю студыю. За чатыры гады педагог стала не толькі творчым спадарожнікам, але і другой маці.

Пяць пакаленняў сям’і Андрэя Ката прывыклі сябе чыгуны. Па словах артыста, яго завая пра сыход з тэхнічнага каледжа ў мастацтва была ўспрынятая балюча:

— З вялікімі сярчкама, але бацькі і сямейнікі зразу мелі і прынялі мой выбар. І ципер яны дзельці са мной раласць перамото. Аднак дасюль сям’і не можа паверыць, што за такі кароткі прамежак часу можна было дабіцца прызнання. Ды і пён не прыходзіць проста так пастаіныя рэзультаты і ўдзел у албарачных спаборніцтвах патрабуюць шмат намаганняў, таму поспех хоць і скоры, але заслужаны.

БЕЗ ТВОРЧАСЦІ ЖЫЦЦЭ ЗГУБІЦЭ СЭНС

Культура акружае нашага героя ва ўсіх сферах: працу ў родным Палацы культуры, выхадца ў Віцебскім дзяржаўным каледжы мастацтваў на рэжысуры абрадаў і свят, а ў вольны час займаецца вакалам ці атрымлівае асалоду ад архітэктурны любімай Оршы.

— Шыра скажу, пры выбары спецыяльнасці доўга не думай, з вакальных напрамкаў былі толькі харавыя спевы, што не зусім мне блізка. Таму, убаўчыўшы рэжысуру абрадаў і свят, вырашыў спыніцца на ёй, — распавядае Андрэй Кот. — Артысту неабходна мець сцізнэчынае мысленне, каб ведаць, дзе і якім чынам дапрацаваць уласны нумар. Звэсткі, атрыманыя ў каледжы, змагу выкарыстоўваць пры пастапоўцы сваіх нумароў у будучыню.

Акрамя тэарэтычных ведаў, Андрэй атрымлівае і практычныя навыкі — пасля працы дапамагае рэжысёру ў Палацы культуры ці піша новыя праекты ды сцэнарыі. Нягледзячы на напружаны графік, наш герой знаходзіць час і для хобі:

— Увечеры імкнуся сабраць рэшткі энергіі і сіл, каб праісціся па вуліцах любімага горада ці крыху памаліваць. Хоць творчасцю працята ўсё маё жыццё, мастак з мяне не атрымаўся (смеіцца), таму спыніўся на карцінах па нумарам. Мне падаецца, калі я не буду стварыць, то маё жыццё страціць сэнс. Не магу ўявіць сваё жыццё за манатоннай працай, нягледзячы на шматлікія прапаноў работы як у культуры, так і ў іншых сферах. Жаланне ўстаць, нешта прыдумваць, паісці пагаварыць з дзельні ў вакальнай студыі ўзнікае нават у час напісання сцэнарыяў ці справаздач.

Падчас інтэр’ю артыст некалькі разоў згадвае пра роліны горада. І на пытанне, ці гатовы ён з’ехаць з Оршы дзеля заваявання сталіцы, адназначна адказвае: “Не”.

— Не перастаю паўтараць, які і мой зямля Сямір Елічэў, даўраў першай ступені выканаўцаў эстраднай песні на “Славянскім базары — 2023”: мы прымуём усіх пацучь пра Оршу. Тут шмат таленавітай моладзі. А для таго, каб выступіць на мінскай сцэне, мне патрабуецца ўсяго дзве гадзіны на цягніку.

Леташні ўдзел у фестывалі “Моладзь — за Саюзную дзяржаву” для Андрэя быў больш хвалюючым, чым іншыя конкурсы:

— На ўсім маім творчым шляху са мной поплеч ідзе педагог, ён падкажа, патрымае і пакажа на памылкі. А ў Расію Алена Валер’еўна не мела магчымасці паехаць. Але пацучыць трыгоў знікла, калі я прыехаў у Смаленск. На фестывалі пануе асабліва атмосфера сяброўства народаў ці нават сямейная. Ды і ад Беларусі паехала каманда: удзельнікі былі з розных устаноў і населеных пунктаў. Мы хутка пазнаёмліліся і знайшлі агульныя тэмы.

ЭМОЦЫІ МУЗЫКІ І ФЕСТИВАЛЮ

Леташні ўдзел у фестывалі “Моладзь — за Саюзную дзяржаву” для Андрэя быў больш хвалюючым, чым іншыя конкурсы:

— На ўсім маім творчым шляху са мной поплеч ідзе педагог, ён падкажа, патрымае і пакажа на памылкі. А ў Расію Алена Валер’еўна не мела магчымасці паехаць. Але пацучыць трыгоў знікла, калі я прыехаў у Смаленск. На фестывалі пануе асабліва атмосфера сяброўства народаў ці нават сямейная. Ды і ад Беларусі паехала каманда: удзельнікі былі з розных устаноў і населеных пунктаў. Мы хутка пазнаёмліліся і знайшлі агульныя тэмы.

Цырымонія ўрачыстай адпратуі ўдзельнікаў дэлегатый ад Рэспублікі Беларусь на XVI фестывалю “Моладзь — за Саюзную дзяржаву”

Андрэй Кот

Парады маладых выканаўцаў:

Не бойцеся сцэны, “дзіцце” ў свой страх — і толькі так зможаце яго перамагчы. Заняткі ў класе не дадуць разумення, які выступаць перад глядачом.

Працуйце перад люстэркам. Адаваць эмоцыі — вось дзеля чаго жывуць артысты. Але перад тым, як выйсці на сцэну, прыпамінае спасыніць, што хочаш адалць найперш сабе, а потым ужо акадэмічна дзельныя.

Будзьце сумленныя з самім сабой. Перш чым стаць на творчы шлях, задайце пытанне: гэта сапраўды мая мэта ці гэта мара кагосьці іншага?

ЁСЦЬ МЭТА ВЫШЭЙ

— Мяне зацікаліла атмосфера мінулага фестывалю, таму пытанне пра ўдзел сёлета не стаяла. Ды і сустрэча са старымі сабрамі, абмен вельмі, наватхненне ад працы рэжысёраў і пастапоўшчыкаў — усё гэта зараджае на творчы лад. І буду сумленны: летась было прымяна атрымаць спецыяльны прыз, але гэтым разам стаўно мэта вышэй, — дзельціна плянамі артыст.

Нягледзячы на шматлікія вопыты, Андрэй вяртаецца перад выходам на сцэну. Вакаліст падкрэслівае, што ён не можа дэвольніць сябе выступіць горш, чым папярэднім разам. Таму перад конкурсамі шмат часу адале рэзультышчам.

— Папрытоўка да фестывалю супала з распрацоўкай новай праграмы будучага сезона ў Палацы культуры. Але я стараўся займацца вакалам амаль што дзельна. У мяне ёсць невялікі рытуал перад выходам на сцэну: я шукаю люстэрка і за некалькіх нумароў узіраюся ў сябе, каб пранікнуць ва ўласную душу. Бо мая задача — данесці эмоцыі, а потым ужо вакальнае дзельныя.

Песні для конкурснай праграмы былі абраныя не выпадкова.

— Кампазіцыя “Святая Асвешніца” напісана адным з вялікіх сучасных беларускіх кампазітараў Аленай Атрашкевіч. Ужо пры першым праслухоўванні гэтая песня закрунула мяне да глыбіні душы, таму вырашыў прапусціць яе пра сябе і выканаць для глядацка, — распавядае Андрэй Кот. — Магу сказаць, што яна дла мяне не толькі вакальнае задавальненне, колькі душэўную асалоду. Маючы глыбокі сэнс і даволі протстыя словы, яна здольная даходзіць да самага сэрца. Другая песня — “Гарыць агні” — трапілася мне выпадкова, але таксама закрунула. Асабліва выдатны радок: “Усе войны толькі ў галаве”. Ён не толькі пра міжнародныя абставіны, але і пра кожнага чалавека: пра барацьбу з самім сабой.

Ужо заўтра, пасля вяртання ў Беларусь, Андрэй выступіць у фінале конкурсу вакалістаў спартыўна-культурнага фестывалю “Вытокі. Крок да Алімпіу” ў Мінску.

Ульяна КАСЦЮНІНА

“Цёця Света, добры дзень!”

Чаму чытачы са Светлагорска любяць і сельскую бібліятэку

Бібліятэка — сховішча інфармацыі. Але ў другую чаргу. У першую гэта, як падаецца, збор добрых, любой, спададлівасці. І не толькі ад літаратурных герояў, але і ад супрацоўнікаў кніжнай скарбніцы. Тыя чалавечыя правы — Гаючыя, аднак яшчэ і выхаваўчы ўласцівы маюць. Прыкладу шмат. У Светлагорскім раёне таксама.

Майстар-класы супрацоўніка Якімаваслабадскай сельскай бібліятэкі Святланы Обух сталі часткай праекта “Канкуліярны АРТ-вакацыі ў бібліятэцы”

Сям’ю гэтага хлопчыка прынята называць не на тады бяспечнай у сацыяльным плане. Не стае дзіцяці душэўнай цэльнай. Едзе з горада ў сельскую бібліятэку. Чаму? Бо там яго чакаюць. Не адмовілі б і ў гарадской, але мы самі абіраем, каго любіць... Дык вось, вітаецца той падлетак з сельскай бібліятэкарам, як з родным чалавекам: “Добры дзень, цёця Света!” Гэта Святлана Обух з Якімавай Слабады...

ПАЧЫТАЕМ? БЯСППРЭЧНА!

Сетка кніжных скарбніц у раёне ўзмацняе Вікторыя Бусел. Размаўляюць з ёй прыёмніца. І не толькі таму, што яна добра арганізуе і фактава. Высокі прафесіяналізм кіраўніка адчуваецца яшчэ і ў тым, з чым пачытаюць Вікторыя Станіславаўна расказвае пра калег...

Але спачатку пра лічы. У бібліятэчнай сістэме Светлагорскага раёна амаль тры дзясяткі ўстановаў, з іх сем — гарадскіх (бібліятэкі № 1 спонсоруецца ў справе ўсё гарадскія філіялы. У інтэрнэце грунтоўна расказваюць пра літаратурны твор, варты ўвагі. Анастасія рыхтуецца так, каб зачытаць маладога чалавек за жывое. Невпадкова для прэз’еры актыўны абарны раман Уладзіміра Караткевіча “Каласы пад сярпом тва-

ім” — твор лірычны і ўзнёслы. Бяспройгрышы варыянт, карацей. Сюжэт праглядзеці паўтысячы разоў. Досвед удаканальваецца. Наступная акцыя — “Зона асаблівай увагі”. Стартвала яна летас. Распачата работа сярод пацыентаў лячэбна-працоўнага прафілакторыя. Аўдыторыя таксама не з простых. Але прычынненне да прыгожага пісьменства адбываецца па плане. Есьць ва ўстанове зала на 400 месцаў. Гутарка пра здаровы лад жыцця на прыкладзе літаратурных твораў прайшла з аніштагам. Яшчэ адна правага гаючай кніжнай сілы і пачыраў бібліятэчнай дабрыні.

ЗОНА АСАБЛІВАЙ УВАГІ

Самы час спыніцца на бібліятэчных праектах. Не буду расказваць пра выставы, вярчэнні і літаратурныя сустрэчы. Усё гэтым творчым ідэям на сёння — будзённы клопат бібліятэкара. Пагаворым пра тыя кірункі дзейнасці, у якіх мисювыя супрацоўнікі — першпачоўны.

Адзін з праектаў называецца “Нашы падлеткі”. Ён папулярны ў чытанне. Справа, пагадзіцеся, не вельмі прстая. Тут асабістым прыкладам вярта. Удзельнічаюць у справе ўсё гарадскія філіялы. У інтэрнэце грунтоўна расказваюць пра літаратурны твор, варты ўвагі. Анастасія рыхтуецца так, каб зачытаць маладога чалавек за жывое. Невпадкова для прэз’еры актыўны абарны раман Уладзіміра Караткевіча “Каласы пад сярпом тва-

Тут пры бібліятэцы таксама дзейнічае музейны пакой. А дзейна непанагадовае чытачоў супрацоўнічаюць з пошчавым атрадам з суседніх Парычаў.

ДУБРОВА, КАЗЛОЎКА, ЯКІМАВА СЛАБАДА

А цяпер пра тых, хто ратуе свет ад нумуменна думаш. Пра Людмілу Бусел з вёскі Дуброва шмат разважаць не стану: мы з ёй, можна сказаць, даўнія сябры, шмат пісаму пра яе, калі дасць Бог, шмат яшчэ напишу. Людміла Фёдаруна — музейшчык, блогер, пошчавік. Вакол яе заўжылі віруе грамада нумуменлівых. Спандарыня Людміла, я ганаруся вам!

Пошук прозвішчаў воінаў-вызваліцеляў, што загінулі ў баіх за Светлагоршчыну, — частка вялікага краязнаўчага праекта, якім занята і Валынціна Пятрова з Казлоўкі.

Ён быў адным з тых, хто адбіраў чытацкі артыкулы для кнігі “Самавыражэнне”. Выданне выпусцілі бібліятэкары Светлагоршчыны.

ТРАДЫЦЫІ СТАРЫЯ І НОВЫЯ

Не вы ідзе ў бібліятэку, а бібліятэка ідзе да вас. Прыніш дзеянні вельмі актуальны і ў раёне даўно аправаваны. Больш становіцца не толькі чытачы. Мне распаўялі, як маладая супрацоўніца кніжнай скарбніцы пасля шматлікіх агітацыйных паходаў у вайсковую часць знайшла не толькі чытача, але і муча. Уважальна практыка!

Са старым традыцый тунішчых работнікаў культуры называюць вось якую. У вірных Цэнтральнай раённай бібліятэкі заўжылі выстаўляюцца фота пра горад шч творах работы вучняў мясцовай школы выяўленчага мастаўства. Такія рэклама збярэ мінакоў і стварае ўстанове спрыяльны імідж.

СЛОВА ПРА КАТЛЯРОВА

Мо я памылкова, але людзі, якія жывуць не па Боскіх законах, не вельмі любяць чытаць. Для гэтага сцяпля душа патрэбна. Таму вакол добрых літаратуры і бібліятэкараў толькі добрыя людзі і гуртуюцца.

Верным сябрам, дародам і памочнікам Светлагорскай раённай бібліятэкі быў Ізяслаў Катляроў — паэт, публіцыст, мастацтвазнаўца. Ён з’яўляўся і актуальным пазаштатным аўтарам нашай “Культуры”. У гэтым дачыненні ён паішоў з жыцця.

На бібліятэчным сайце дзейнічае віртуальны музей “Два таленты, два лёсы” пра Ізяслава Катлярова і Соф’ю Шах...

Яшчэ ўспомніць паспяваюць усё: супрацоўнічаць са СМІ, займацца мастацтвам, дапамагаць бібліятэкарам.

ЗАМЕСТ ЗАМАНЧЭННЯ

Я памятаю Светлагорск, які толькі “пярэе” з Шанілакам і дзе на месцы новых будынкаў саджанцы толькі пацярпелы становіцца друзлівым. Пешыя ўражанне было таксама: на светлай зямлі жывуць светлыя людзі. З гадамі, дзякаваць Богу, уражанне гэтае толькі ўмацоўваецца. “Цёця Света” і іншыя — цудоўны таму доказ.

Юўен РАГІН

Фота з архіва адрэзла ідэалагічнай работы, культуры і пра справы моладзі Светлагорскага райвыканкама

“Красачкі” ды “Чабатухі”

У чым адметнасць палескай культуры

Летняя паездка на Піншчыну — як смак халоднай празрыстай вады з гаючай крыніцы. Новыя ўражанні, новыя людзі, новыя краявіды — усю гэтага тут удосталь.

“ЧАРОУНАЯ ІГЛА” У ДЗЕЯННІ

Пераліцаць цікавінкі сферы культуры Пінскага раёна — справа няздзячная. Бо тут іх вельмі шмат — вочы разбіваюцца ад таго, пра што можна і трэба гаварыць. Напрыклад, пра Мерчыны, дзе адкрыты Цэнтр традыцыйнай культуры і побыту “Спадчына Палесся”. Гэта сапраўдны музей з адметнымі экспанатамі, сабранымі з усіх куткоў Піншчыны. Прадметы адлюстроўваюць побыт і народныя рамёствы палешукоў. Або пра Парохонку ДШМ, дзе адразу два дзяснячкі калектывы носяць званне “Узорны” — гэта ансамбль народнай песні і музыкі “Красачкі” і духавы аркестр. Прычым “Красачкі” унікальныя не толькі тым, што маюць граматы і дыпломы Міністэрства культуры Беларусі, Брэсцкага аблвыканкама, але і выступленямі на Піншчыне, Брэсцчыне, за мяжой.

“МЕЛОДЫЯ” НАВІДАВОКУ

Так склаўся, што дамы культуры цяпер функцыянуюць не ва ўсіх паселішчах Піншчыны. У Каўбах клуба няма ўжо даўно. Але палешчэ тут ёсць на што. Напрыклад, на маленькую каплічку, якую замяляў у нататні раскі паэт-сімваліст Аляксандр Блок, наведваючы гэтыя мясціны падчас Першай сусветнай вайны, або вялікі дэд, пад якім, як сьвярджалі пазней

Царква Святой Жываначальнай Тройцы (1758 г.) ў вёсцы Дабраслаўка Пінскага раёна

Кіраўнік “Мелодыя” Міхал Барычэўскі з Калавуравіцкага сельскага клуба

тутэйшыя жыхары, літаратар не раз адпачываў. Дарэчы, у суседнім Лапаціне, у адным з пакояў бібліятэкі, сёння знаходзіцца зала-музей Аляксандра Блока з рознымі цікавымі экспанатамі, пераважна выданымі яго твораў.

А вось у Калавуравічах клуб працуе сапраўна. Адна з фішкаў установы — дарослая эстрадная група “Мелодыя”.

— У гурце шэсьць чалавек — расказваў кіраўнік аб’яднання Міхал Барычэўскі. — Займаемся кожны чывер і суботу, ездзім з выступленямі на многіх мананасельных пунктах. Рэпертуар у нас даволі разнастайны: гэта і сучасная навадзіла ў нататні раскі паэт-сімваліст Аляксандр Блок, наведваючы гэтыя мясціны падчас Першай сусветнай вайны, або вялікі дэд, пад якім, як сьвярджалі пазней

Яшчэ культурнікі рэгулярна завітаюць на імпрэзы ў ваколіцах. Так, надаўна супрацоўнікі Калавуравіцкага сельскага клуба заездзілі свята Кілі Галыці. З дапамогай сучаснай апаратуры адмыславы выступваюць і ў пыхлях, дзе, скажам, для камбайнераў ладзіцца цікавая культурная праграма. Яшчэ артысты неаднойчы выяжджалі да юбіляраў сталага веку, якія

Загладчыца Пучынскага сельскага клуба Волга Латышэвіч дамаструе свае вышыўкі

жывуць як у Калавуравічах, так і ў суседніх вёсках. У клубе можна пагуляць у бильярд, паўдзельнічаць у гуртках. А палтна тут праводзіць канцэртныя і танцавальныя мерапрыемствы, якія карыстаюцца нязменным попытам.

Дарэчы, 25 жніўня ў аддзеле культуры Пінскага раёнаўканкама прайшла сустрэча з маладымі спецыялістамі. Цяпер у Лышчы, Дамашынах, Пінкавічах будуць працаваць дзве ладзіцы святыя вёскі ўжо новай арганізацыі, а ў Парохонку стане больш настаяніцаў ДШМ. Практычна ўсё маладыя спецыялісты закончылі Пінскі дзяржаўны каледж мастаўстваў. Як бачна, знаходзіць для ўстановаў культуры новыя кадры ў гэтым рэгіёне навучыліся вельмі добра.

ШВЭДЫ ЦІ СКВАРКІ?

Яшчэ адна цікавінка Піншчыны — старадаўнія драўляныя царквы, пафарбаваныя пераважна ў блакітны колер. На адну такую, у вёсцы Дабраслаўка, пабудаваную ў 1758 годзе ў гонар Святой Жываначальнай Тройцы, можна глядзець гадзінамі: храм, нібы карабэль, лунае ў сінечы палескага неба.

Марыя (злева) і Антаніна (справа) Кузьмы з вёскі Аляшанка

Дарэчы, менавіта ў Станашан і ў Аляшанцы ўпершыню па-чужу палескае “шведзі”. Аказалася, гэта скваркі, кавалкі сала, запечаныя на патэльні. Пазней такое слова ў сустрэках падчас размоў з многімі бабুলамі і дзядульнямі вёска Паросыці. Кудрычы, Мокрая Дубрава, Лышчы, Пучыны ды іншыя на Піншчыне. Мабыць, яно захавалася ў горах з часоў Паўночнага вайны (то-бок з пачатку XVIII ст.). Відаць, непрыягласе бытанне на мясцовых землях шведскай арміі пад кіраўніцтвам Карла XII, які даходзіла нават да Палесся, у прыватнасці да Пінска, запомнілася тут наогула.

Так што культура і гісторыя жывуць на Палессі і ў сабытнай мове, і ва ўнікальнай спалаченне, і ў музеях, бібліятэках, школах мастаўстваў, і канечне, у людзях, якія насяляюць непаўторны край. І гэтаму можна толькі парадвацца, як радуецца смаку халоднай вады з гаючай крыніцы спякотнаму палескім летам...

Юры ЦАРНЯКЕВІЧ
Фота аўтара

Будучыня старых дамоў

Да Дня гарада, які традыцыйна адзначаецца ў другую суботу верасня, Мінск сёння атрымаў новую музейную пляцоўку – і не ў выпадковым месцы.

Людзі, неабякавыя да мінуўшчыны сталіцы і яе гістарычнай ды архітэктурнай спадчыны, даўно з цікаўнасцю сачылі за лёсам гэлага ўнікальнага кутка. Паўночны завулак – гэта месца, дзе зусім непадалёк ад сучаснага гарадскога цэнтра захавалася атмасфера колішняга старога прадмесця, якім яно выглядала яшчэ з сотню гадоў таму. Тут, на пагорку ля скрыжавання праспекта Дзяржынскага і вуліцы Клары Цэткін, побач са станцыяй метро "Плошча Францішка Багушэвіча", збіраюцца дзясяткі аднапавярховых прыватных драўляных дамоў. Доўгія галы хазілі пагалоска аб неабходнасці музейфікацыі гэтай мясціны, стварэнні тут спецаб'яктаў, які навачна распавядаў бы аб гісторыі мінскіх ускраін. Адметнасць Паўночнага завулка яшчэ і ў тым, што тут дагэтуль жывуць нашчадкі людзей, якія, уласна, і будавалі ягонныя дамы.

У 2007 годзе комплекс Паўночнага завулка атрымаў статус гісторыка-культурнай каштоўнасці

Паўночны завулак – гэта месца, дзе зусім непадалёк ад сучаснага гарадскога цэнтра захавалася атмасфера колішняга старога прадмесця, якім яно выглядала яшчэ з сотню гадоў таму.

Паўночны завулак – частка гістарычнага раёна Пляшчанка. З'явіўся ён на карце Мінска напрыканцы XIX стагоддзя, калі праз горад прайшла чыгунка, і насельнікі быў пераважна яе супрацоўнікамі. Дамы, узведзеныя на мураваных покахі, падзеленыя на дзве паловы і сёння алемтныя багатай докарэктурнай разной аздобой сваіх ганкаў, ліштваў і верандаў. У 2007 годзе комплекс Паўночнага завулка атрымаў статус гісторыка-культурнай каштоўнасці. Прытым варта адзначыць, што палобная

На фота – забудова Паўночнага завулка

забудова збергалася не толькі тут: старыя дамы, гісторыя якіх налічвае ўжо каля паўтара стагоддзяў, захаваліся ў паўднёвай частцы Мінска таксама ў ваколіцах Магілёўскай вуліцы ў раёне Грушаўкі. Справа захавання драўляных ускраін Мінска была запачаткованая яшчэ ў саўвекі час. У ліпені 1988 года на шырокім гарадабудаўнічым савеце Камітэта па гарадабудаўніцтве і архітэктуры супрацоўнікамі Беларускага рэстаўрацыйна-праектнага інстытута была прапастаўлена праектная канцэпцыя рэгенэрацыі гістарычнай забудовы прадмесцяў Мінска XIX – пачатку XX стагоддзяў. Сутнасць яе палягала ў захаванні найбольш каштоўных фрагментаў драўлянай гістарычнай забудовы: Паўночнага завулка, вуліцы Хмялеўскага ў Грушаўцы, Магілёўскай ва Уборках, а таксама некалькіх вуліц у колішняй Серабранцы (раён вуліцы Маякоўскага). Тады ж у прапановы музеяў і аховы помнікаў Міністэрства культуры заклала Рэстаўрацыйна-праектны інстытут выкананне схематчных абмераў і графічных пашпарту найбольш каштоўных узораў гістарычнай забудовы гарада.

На жаль, забудова Паўночнага завулка збергалася не цалкам – частка дамоў была страчаная яшчэ ў 1960-я, а ўжо ў наш час былі разабраныя тры дамы, замест якіх на новым месцы ўзведзены аналагічныя аб'екты, што нагадваюць сваёй аб'ёмнасцю ранейшыя хаты. Сёння яны перададзены Мемарыяльнаму музея-майстэрні Заіра Азгура, і менавіта ў гэтых сценах да Дня гарада з'явілася экспазіцыя, створаная супольнымі намаганнямі Музея гісторыі гарада Мінска і Беларускага дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту. На стэндах у самім завулку пад адкрытым небам размешчаныя здымкі з калекцыі музея ў Азярыцы, зробленыя ў гэтых мясцінах у 1980-1990-х, што дазвалялі наведвальніку выставы навачна ацаніць здымкі ў асродку гістарычнай забудовы, якія албасілі за гэты час. Як распавядае загадчык аддзела экспазіцыйна-выставачнай работы Музея гісторыі гарада Мінска Юлія Кавалёва, у адным з дамоў можна пабачыць экспазіцыю, прысвечаную гісторыі Грушаўкі – прадмесця, якое прымакала да Пляшчанкі з захаду і таксама

ўзнікла дзякуючы таму, што праз Мінск прайшла чыгунка. Тут размешчаныя і здымкі дамоў, з якіх многія яшчэ не збергаліся да нашага часу, а таксама прадметы, што сведчаць аб гісторыі старога прадмесця чыгуначнікаў, – шпальды і нават фрагмент агароджы Аляксандраўскага сквера, які цудоўна збіраўся і быў ашпунканы на Разінскай вуліцы пару гадоў таму. Сёння здабываць ад нашчадкаў мясцовых жыхароў арыгінальныя рэчы, звязаныя з гісторыяй Паўночнага завулка, прыцягвае відучы навуковы супрацоўнік Музея гісторыі гарада Мінска Югенія Стальмахова – так, напрыклад, нядаўна ёй удалося ашпункаць тут адно з першых выданых паэмы Якуба Коласа "Сымон-музыка", датаванае 1918 годам. У наступным дамку можна пабачыць інтэр'еры інсталіцыі з прадметамі, якія ў розных частках трапілі ў фонды музеяў ад жыхароў Паўночнага завулка, – між іншага гэта кананя, і абедзеныя стол. Асобная частка экспазіцыі прысвечаная постаці Іосіфа Голубева – супрацоўніка мінскага дэпо Маскоўска-Брэсцкай чыгункі, які пакінуў па сабе надзвычай цікавыя дзённіковыя запісы з пачатку XX стагоддзя.

Выстава выклікала безумоўную цікавасць у людзей, якія нарадзіліся і вырасталі ў Пляшчанцы і Грушаўцы, але можа прымушэць задумачца над уплываным досведам і жыхароў іншых імяціцкіх мінскіх прадмесцяў. Ды і хіба толькі мінскіх – у кожнага ж з нас некалі была тая башкоўская, дэдава ці прадедава хата, з якой пачынаўся адлік уласнай сямейнай гісторыі, па ўсёй краіне, дзе б яна ні была. А з хат такіх, як бачым, складаецца гісторыя нашага краю – варта толькі з належаючай увагай ставіцца да іх.

Антон РУДАК
Фота аўтара

У Крошын да Паўлюка Багрыма

Восенскі сезон культурных суботнікаў мы вырашылі распачаць у старажытным мястэчку Крошын, што ў Баранавіцкім раёне. Удзельні ў запячкі адгаведны рытуял і асладзіць гаворы, сонечнай, але ўжо прахалоднай раніцай мы выравлілі ў шлях. А нагодай наведання да паэты-кавалі стала тое, што менавіта на гэты час прыпадаюць угодкі Багрыма, які адшоў у лепшы свет "напрыканцы лета" або "да 21 верасня" 1890 года.

Крошынскі каваль, сын слесара Паўлюк Баграм увайшоў у нашу літаратуру як аўтар першага беларускамоўнага верша "Зайграй, зайграй, хлопчы малы...". Верша вельмі трагічнага, напісанага па матывах антыпрыгонніцкіх сялянскіх хваляванняў у 1828 годзе. Сваімі развагамі на конт аўтарства верша, а таксама новымі звесткамі пра гаюльных герояў крошынскай эпопеі настаяні Багрыма ксяндза-народніка Войша Магнушэўскага (і ягоны род), пра тое, што Багрымы, магчыма, паходзілі з Новай Мышы і мелі зямлянскае, а не сялянскае паходжанне, пра Паўлюка (і што ён мог нарадзіцца не ў 1812, а ў 1811 годзе) і яго сям'ю я ў свой час падзяліўся ў артыкуле "Таямніцы Багрымаў, або Па тонкім лёдзе згадала" (гл. "К" № 47, 2022, дасяжны на сайце газеты).

КУЛЬТАВАЯ АСОБА

Аб тым, што для крошынцаў ён быў і ёсць найбольш культурнай асобай, ёсць нямала сведчаньняў. У 1985 годзе ў Крошыне быў створаны Музей народнага мастацтва і рамстваў імя П. Багрыма. Месца, дзе на беразе Шары стаяла кузня-майстэрня Багрымаў, абнесена агароджай, а на ўсталяваным у цэнтры пляцоўкі камені машына ападкавая шыльда. Хата, дзе жыла сям'я кавалі, была амаль наспушч кузні, праз дарогу. Сёння там двухпавярховы дом з памятнай дошкай. Есць і вуліца, названая ў гонар Паўлюка Багрыма. Вядзе яна да невялікага касцёла Божая Цела, за якім на могілках Баграм знайшоў апошні спачынік.

На жаль, дакладная дата скону кавалі-паэта пакуль не ўстаноўлена. Але, як засведчылі ў свой час зямлякі Багрыма, загінуў ён трагічным чынам "напрыканцы лета" або "да 21 верасня 1890 года". Дарчы, сімвалічна, што адна з апошніх значных прац майстра, шыкоўная жырандоль з гербамі Вялікага Княства Літвы і Маскоўска-Брэсцкай чыгункі, які пакінуў па сабе надзвычай цікавыя дзённіковыя запісы з пачатку XX стагоддзя.

Прыпыначны пункт "Крошын"

АХОЎНЫ СТАТУС

Магіла Паўлюка Багрыма знаходзіцца на ганаровым месцы, за касцёлам. Калісьці яна суседзіла з магіламі віленскага мастака Парэўвіча (адзначана каваным крыжам?) і двух ксяндзоў (надмагіллі не захаваліся). На магіле ж кавалі быў усталяваны велізарны дубовы крыж, які перажыў некалькі войнаў. У 1968-м замест спархаленага крыжа ўладцы паставілі першы помнік (з датамі жыцця 1811—1891 гг.). Гэты помнік напрыканцы 1980-х замянілі на металевы. Прастаяў ён яшчэ меней, бо быў скрадзены "невядомымі на жыгуды". Сённяшні помнік, ужо трэці па ліку, з барэльефам Багрыма (аўтар – знакаміты скульптар Заір Азгур), мае ахоўны статус, што бароніць яго ад вандалаў (які, па сведчанніх мясцовых жыхароў, тулы наведваліся). Але, на жаль, шыльда не ратуе ад уплыву часу. Праз тое, што падмурак прасіў правам бокам, помнік атрымаў нейкі дзіўны вугал вымырэння. У такім стане, вядома, ён можа прастаяць яшчэ колькі гадоў, але ўражанне ад такога мемарыяла (ды яшчэ з шыльдай "ахоўваецца дзяржаўкай"), па шчырасці, далёка не найлепшае.

Браку тут і на месцы кузні стондаў з інфармацыяй пра род Багрымаў і самога Паўла. Ды і будынак станцыі, як першага пункта прыезду турыстаў, можна было б упрыгожыць муралам з выявамі Паўлюка Багрыма, жырэнды, панармай старога Крошына і ўрыўкам верша. Такія муралы, палатца, ёсць ужо ва ўсіх мястэчках і гарадах Беларусі (першым прыходзіць на розум аршанскі мурал Уладзіміра Караткевіча, які прысвяціў адзін са сваіх твораў Багрыму).

Можна было б дадаць памятную дошку і схему з пазнакай, дзе знаходзіцца "Багрымавы мясціны". Лішні не будзе, а турыстам знак – "сваё шануем!". Хочацца спадзявання, што і ўладцы, і мясцовыя жыхары прымуць да ўвагі нашы прапановы.

ГРАДУС ЦІКАВАСЦІ

Увогуле, пры належнай раскрутцы, Крошын мог бы стаць вельмі значным пунктам на турыстычнай мапе Беларусі. І вось чаму. Па-першае, таму што нейкі час яго гаспадарамі былі знакаміты князь Мацей Радзівіл, выдатны музыкант і кампазітар, пазней ягоны дзеці – сын Канстанцін (жыў у Паланечцы), мецэнат, адзін з першых беларускіх фалькларыстаў, вялікі сябра і апаўсютны філалаг, і дачка Антаніна. Апошняя, падарваўшы шлюбам са Станіславам Юргам, стала гаспадарыца ў Крошыне. Як і яе брат, Антаніна сяравалася з філалагамі Янам Чотам, Тамашам Занам, Ігнатам Дамейкам, таму яны не раз наведваліся ў Крошын. Дарчы, кавалька Тамаша Зана нейкі час быў пробашчам у Крошыне. У 1884 годзе, вярнуўшыся з Чылі, разам з паэтам Антоніем Алішчыном завітаў у Крошын Ігнат Дамейка, які на той момант ужо быў вядомым у свеце вучоным, геалагам, этнографам. Дзеб, пасаджаны Дамейкам, расце ў Крошыне і па сёння. На месцы страчанага сядзібы цяпер Дом культуры, а на месцы капіцы-пахавальні – зялёны курган. Тое, што паспел захаваць ад колішняга парка, сёння знаходзіцца пад аховай дзяржавы як батанічны помнік прыроды мясцовай значнасці парк "Крошыніскі". Створаны ён быў 21 снежня 2010 года на месцы пейзажнага парка XIX стагоддзя і займае плошчу 5,5 га. Думаем, што інфармацыйны стэнд з гісторыяй мястэчка і знакамітых людзей, якія жылі або гаспавалі ў ім, істотна падвысіць яго рэйтынг мясцовасці і градуі цікавасці турыстаў.

На астатняе... Пакуль яшчэ жывыя старыя людзі, варта было б вызначыць і адпаведна адзначыць месца, дзе ксёндз Войнах Магнушэўскі пабудоваў парафіяльную школу, у якой вучыўся Паўлюк Баграм. Там, на месцы школы, распавядаючы пра роду Магнушэўскага ў гісторыі Крошына, можна згадаць пра мястэчка Магнушэўскіх у Горках, што ў Стаўбюўскім раёне (чыгуначная станцыя "Асіпаўшчына"). А Горкі з'яўляюцца апраўным пунктам распаўсюджвання намі маршрута "Шляхам Уладзіслава Сыракомлі", прымеркаванага да юбілею паэта (гл. "К" № 21, 22, 2023).

Працяг суботнікаў будзе.
Змёрт ЮРКЕВІЧ
Фота аўтара

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ ФІЛАРМОНІЯ

г. Віцебск, вул. Леніна, 69, тэл. касы: 8 0212 368387, сайт: vitebsk-fil.by

- Арганны вечар народнага арыста Расіі Уладзіміра Хамякова (6+). 13 верасня ў 19.00.
• Новая імпраза шыкла лекцыя-канцэртаў Ad Libitum, прысвечаная Літві Русланвай (6+). 14 верасня ў 19.00.
• Святочны канцэрт да Дня народнага адзінства "БЕЛАРУСЬ, РАЗАМ СПЯВАЙ!" (6+). 15 верасня ў 11.00.
• Класічная музыка для малышоў — "ЯК ЛЯЛЬКА ЛЯЛЯ Ў ЗВЯНОЧАК ЗВАНІЛА" (2+). 16 верасня ў 11.00.

УНП 300149385

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛА

г. Мінск, вул. Энгельса, 7, тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627, пошта: kupalabilet@mail.ru

- Прадстаўленне "Музыка душы. Роднае" (0+). Прэміера. Камінная зала. 8 верасня ў 19.00.
• Музыкальна-пластычная фантазія "Скрыжаванне" (12+). Камінная зала. 11 верасня ў 19.00.
• Камедыя ў 2 дзеях "Рэвізор" (12+). Гасціні Казанскага акадэмічнага рускага Вялікага драматычнага тэатра імя В. І. Качалава. Галоўная сцена. 12 верасня ў 19.00.
• Камедыя з музыкай у 2 дзеях "Шалёны дзень, ці Жаніцьба Фігара" (16+). Гасціні Казанскага акадэмічнага рускага Вялікага драматычнага тэатра імя В. І. Качалава. Галоўная сцена. 13 верасня ў 19.00.

УНП 100377901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1, тэл.: 8 017 2431041 (каса), 8 017 3615493

- Балет у 3 дзеях "Дон Кіхот" (12+). Прэміера. 8 верасня ў 19.00.
• Камінная опера ў 2 дзеях "Севільскі цырўльнік" (12+). Прэміера. 9 верасня ў 18.00.
• Балет у 2 дзеях "Жызэль" (12+). 10 верасня ў 18.00, 15 верасня ў 19.00.
• Канцэрт "Шэдэўры оперы" (12+). 10 верасня ў 18.50.
• Балет у 2 дзеях "Рускі Гамлет" (12+). Спектакль Марыйскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра оперы і балета імя Эрыка Сапаева. 12 верасня ў 19.00.
• Балет у 2 дзеях "Папялушка" (0+). Спектакль Марыйскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра оперы і балета імя Эрыка Сапаева. 13 верасня ў 19.00.
• Опера ў 2 дзеях "Вяселе Фігара". 14 верасня ў 19.00.
• Опера ў 3 дзеях "Кармэн". 16 верасня ў 18.00.

УНП 191081322

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНКОВІЧАЎ. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА 1-Й ПАЛОВЫ XIX СТ."

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а, тэл.: 8 017 3637796, 8 017 3588878

- Пастаянная экспазіцыя.
• Выстава мастака-ілюстратара Качарныя бабкі "Вярнецца ў дзяцінства". Да 27 кастрычніка.
• Экскурсія "Шлях мастака Валенція Ванковіча". Папярэдні запіс.
• Правадзіцца заўсёды.
• Экскурсія "Сядзібы партрэт". Папярэдні запіс.
• Правадзіцца заўсёды.

УНП 100377771

МУЗЕЙ В. К. БЯЛЫНІЦКАГА-БІРУЛІ Ў МАГІЛЭВЕ

г. Магілёў, вул. Ленінская, 37, тэл.: 8 0222 650203, 8 0222 658800

- Пастаянная экспазіцыя.
• Art-lectorium "Зразумелае мастацтва". Правадзіцца заўсёды.
• Выстава жывапісу, графікі, скульптуры, дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, фотаздымкаў беларускіх твораў XX—XXI стст. з фондаў Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь "Калі мы былі дзецьмі". Да 2 снежня.

Падрэдакцыя на сайце artmuseum.by.

УНП 100377771

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл.: 8 017 3970163 (экскурсінае бюро)

- Пастаянная экспазіцыя.
• Экспазіцыя жывапісу Уладзіміра Пракапцова "Пад знакам бясконасці". Да 9 верасня.
• Выстава твораў Мікалая Таранды "Колер жыцця". Да 10 верасня.
• Выстава мастацкіх твораў "Панарамы. Свята Мінска" да Дня горада. Да 30 верасня.
• Выстава "Станіслаў Жукіўскі: пункт прыцягнення — сядзіба". Да 1 кастрычніка.
• Выстава беларускага мастака Вячаслава Шамшурэ "У суладдзі душэўнасці і цэльнасці". Пераходная галерэя, вул. Леніна, 20а. Да 8 кастрычніка.

УНП 100377771

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА Ў В. РАЎБІЧЫ

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- Пастаянная экспазіцыя.
• Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX—XXI стст.". Да 9 верасня.
• Праграма "Каляды ў музеі". Правадзіцца заўсёды. Працягласць — 2—2,5 гадзіны. Папярэдні запіс абавязковы.

УНП 100377771

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможаў, 8, тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792, 8 017 3271166

- Пастаянная экспазіцыя.
• Святочныя мерапрыемствы да Дня горада Мінска 9 верасня:
• Віктарына "Вызваленне Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны". Экспазіцыя музея. 13.00.
• Квэст "Шлях да Перамогі". Экспазіцыя музея. 15.00.
• Патрыятычная акцыя "Наш абавязак — памятаць!" з мабільнай экспазіцыяй. Цэнтральны дзіцячы парк імя М. Горькага. 11.00—18.00.
• Паказ фільма "Руіны страляюць...". Канферэнц-зала. 16.00.

СВЯТОЧНЫЯ МЭРАПРЫЕМСТВЫ ДА ДНЯ ТАНКІСТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ 10 ВЕРАСНЯ:

- Тэматычная аглядная экскурсія, якая раскрывае подзвіг танкістаў у гады вайны, расказа пра ўклад савецкіх танкістаў і танкабудульніку ў герайную перамогу над нямецка-фашысцкімі захопнікамі, у тым ліку і пра эпізод легендарнай "трыццаціцацвёркі".
• Прастора "Музей для дзяцей": майстар-клас па стварэнні тэматычных паштовак, віктарына "Баявая тэхніка часоў Вялікай Айчыннай вайны".
• Атракцыён віртуальнай рэальнасці "Танкавы бой".
• Інтэрактыўная пляцоўка самалета Лі-2.
• Тэматычная фотазона "Браня моцная і танкі нашы хуткія".

- Квэсты — гэта ўнікальнае, пазнавальнае і заахвальнае падарожжа па музейных залах для арганізаваных груп наведвальнікаў (да 20 чалавек). Падчас квэсту удзельнікі пашыраюць веды па гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, выконваюць заданні і пераходзяць розныя перашкоды.
• Усяго прапануецца тры квэсты:
• "Шлях да перамогі", узрост удзельнікаў — ад 12 гадоў.
• "Сумка з чырвоным крыжам", узрост удзельнікаў — ад 14 гадоў.
• "Фронтавы дзёнік", узрост удзельнікаў — да 12 гадоў.

- У продаж пасуплілі сертыфікаты на наведванне музея з экскурсіі і без яе. Ёсць аб'екты: "Смейны", "Дзіцячы", "Да старшакласнікаў і дарослых".

Падрэдакцыя на сайце wtmuseum.by.

УНП 100235472

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "MIR"

г. п. Мір, Карэліцкі раён, Гродзенская вобласць, тэл.: 8 01596 36290, 8 01596 36270

- Пастаянная экспазіцыя.
• Квэст "Таямніца двух куфраў". 9 верасня ў 15.30.
• Часовая экспазіцыя "Прагулі па старым горадзе" (0+), прымеркаваная да Дня народнага адзінства. Будуць прадстаўлены паштоўкі з відамі гарадоў Гродна, Ліды, Наваградак, Слоніма 1900—1930-х гадоў. 14 верасня — 12 кастрычніка.
• Выстава "ARMATUS. Ваенна-гістарычная рэканструкцыя даспеху і зброі" (0+). Паўночны корпус. Да 28 кастрычніка.
• Часовая экспазіцыя "Убачыць свет сэрцам". Да 11 верасня.
• Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.

УНП 590201541

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНАГА МАСТАЦТВА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47, тэл.: 8 017 2427814, час працы: аўторак — нядзеля з 12.00 да 20.00

- Выставачны праект "Сімфонія вялікага космаса". Да 17 верасня.
• Персанальная выстава Грэгара Данельяна "Да Бясконасці...". Да 17 верасня.

УНП 192543414

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19, тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660, 8 029 5518051, 8 029 1903149

Палацавы ансамбль

- Выстава "Летапіс праса: разглядзім старонкі" з прыватнай калекцыі Барыса Васілева і Юліі Рэжускай. Малая выставачная зала. Да 12 лістапада.
• Выстава "Упершыню экспанат. 3 фонду Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Нясвіж»", прысвечаная 30-годдзю ўстаноў і 800-годдзю горада Нясвіжа. Вялікая выставачная зала. Да 10 снежня.
• Праект "Перавторанне ў попель. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны". Экспазіцыйная зала першага пусковага комплексу.
• Міжнародны выставачны праект "Castrum doloris. Пахавальны цырыманіал нясвіжскага двара". У складзе пастаяннай экспазіцыі.

Мерапрыемствы

- Квэсты: "Палацавыя таямніцы", "Музычная скарбінка Нясвіжскага палаца".
• Віртуальныя выставы: "Перавторанне ў попель. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны", "Нясвіж — здабытак сусветнай культуры", "Разбураныя след вайны ў архітэктуры Нясвіжа".
• Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.

Адзел экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці (г. Нясвіж, вул. Гейсіка, 1)

- Выстава работ сучаснага мастака Віктара Баранкевіча

"Мінулае застаецца". Да 30 кастрычніка.

- Ратуша (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)
Пастаянныя экспазіцыі:
• "Гародскае самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII — 1-й палове XIX стст.".
• "Нясвіж у міжваенны час. Людзі і падзеі".
• Калекцыя гадзіннікаў XIX—XX стст. "Культура часу".
• 3 фонду музея-запаведніка.

Мерапрыемствы

- Квэсты: "Безаблічны арэфакт", "Карта сямі каралеўстваў", "Музейны дзіцячы", "Музейнае расследаванне".
• Культурныя мерапрыемствы: "Прыём у кнігіню", "Дзень нараджэння ў ратушы" (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
• Сюжэтно-ролевая развівальная праграма "Школа шпіянаў" (да 25 чалавек).
• Гульня-знаёмства "Музейка аб музеі" (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
• Гульнявая праграма "Выкрутасы" (група да 25 чалавек).

Архітэктурны помнік "Слуцкая брама" (г. Нясвіж, вул. Слуцкая)

- Часовая экспазіцыя "Нясвіж — сакрыванне трох хрысціянскіх рэлігій. Храмавае дойлідства". Да 30 верасня.

Падрэдакцыя па тэлефонах 8 01770 20602, 8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

КУЛЬТУРА

Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА) Вываецца на беларускай мове.

Заснавальніца — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчанне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Вываецца — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дырэктар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.

Рэдакцыя газеты "Культура": Галоўны рэдактар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.

Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Генадзеўна. Адказны сакратар — Галіна МАЛІНОУСКАЯ.

Рэдактары аддзелаў — Віктар ГАУРЫШ, Юген РАГІН.

Аглядальнікі рэдакцыі: Яўгенія ГАБЕЦ, Антон РУДАК, Ганна САКЛАОВА, Ілья СВЯРЫН, Юры ЧАРНЯКЕВІЧ, Даніл ШЭЙКА, Зміцер ЮРКЕВІЧ, Настася ЮРКЕВІЧ.

Рэдактар літаратуры — Маўсей ЗАЙЦАУ.

Рэдактары мастацкай — Мікалай КАСЦЮКОУ, Марына ПЯРХОУСКАЯ.

праспект Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх. Тэлефоны: 8 017 2860797, 8 017 3345723. Тэлефон-факс: 8 017 3345741. Бухгалтэрыя: 8 017 3345735. Рэкламны адрэс: 8 017 2860797.

Падпісныя індэкс: 63875, 638752, 63879. Ільготыя на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %).

Камплект (газета "Культура" і часопіс "Мастацтва"): 63874, 638742 (зніжка 10 %).

* — матэрыял на правах рэкламы. Аўтары допіскаў паведамляюць прозвішча, поўнаасця імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдання, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асаюнае месца працы, зваротны адрас.

Аўтарскія рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца. Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Падпісана ў друку 07.09.2023 у 16.00. Замова № 2077. Наклад 3142.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Вываецца" Беларускага Дома друку". 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. © "Культура", 2023.